

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae

Schnorrenberg, Anno

Coloniae, 1740

Titulus V. De Sacramento Pœnitentiæ.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62040](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62040)

TITULUS V.

DE

Sacramento Pœnitentiæ.

DE hac materia agitur in decreto *dist. 50. item caus. 26. à §. Ecce quod. Can. ministrare 3. item caus. 33. q. 2. Can. de his. 12. & seqq.* & q. 3. per septem distinctiones de eadem tractatur. Demum in decretalibus, *lib. 5. tit. 38. de Pœnit. & Remiss. qui repetitur in 6. Decretal. & Clementinis.*

§. Primus.

DE

Virtute Pœnitentiæ.

QUæres primò. Quid est Pœnitentia?

R. Variæ sunt descriptiones virtutis Pœnitentiæ? imò est Sancti Augustini in *Can. Pœnitentiæ. 4. dist. 3. de Pœnitent. Pœnitere est pœnam tenere pœnitentiæ est quedam dolentis vindicta, puniens in se, quòd dolet commisisse. 2da S. Ambrosii in Can. Ecce. 39. dist. 1. de Pœnit. Pœnitentiæ vera est dolor cordis & amaritudo animæ pro malis, quæ quisque commisit. Pœnitentiæ est mala præterita plangere, & plangenda iterum non committere: id est, ut ait *Gloss. in Can. falsas pœnitentiæ. 6. dist. 5. de Pœnit.* In nullo mortali perseverare, vel propositum non perpetrandi habere. Coincidit 3tia Innocent. III. *In cap. novimus. 27. de Verb. signif.* Ubi reum mandat in perpetuum carcerem includi Pane doloris &*

aquâ angustia sustentandum, ut commissa defleat, & deflenda ulterius non committat, 4ta est *S. Thom. 3. p. q. 85. a. 3. 0.* Pœnitentiæ est virtus specialis, quâ pœnitens dolet de peccato commisso, in quantum est offensa DEI, cum emendationis proposito. Est pars iustitiæ; quia pœnitentiæ recurrit ad DEUM cum emendationis proposito, sicut servus ad Dominum, ut per injuriam læso satisfaciatur, juxta illud *Psalm. 122. sicut oculi servorum in manibus Dominorum suorum: ita oculi nostri ad Dominum DEUM nostrum donec misereatur nostri: & sicut Filius ad Patrem, ut per obedientiam placet, secundum illud *Luc. 15. Pater peccavi in cælum & coram te: & sicut ad virum, cui fidem non servavit, ut reconcilietur, recurrit mulier: secundum illud *Jerem. 3. Fornicata es cum amatoribus***

coribus multis, tamen revertere ad me dicit Dominus. Ita Theologorum Scholasticorum: Pœnitentia est virtus moralis infusa, pars potentialis justitiæ, inclinans voluntatem ad detestandum peccatum, ut reparetur injuria DEO per peccatum illata.

Quæres secundò. Quot sunt actus virtutis pœnitentiæ?

R. Tres 1. Contritio cordis, vel conversio. 2. Oris confessio. 3. Operis satisfactio. Perfecta pœnitentia cogit peccatorem omnia libenter perferre: in corde ejus contritio est, in ore confessio, in opere tota humilitas. Hæc est perfecta & fructifera pœnitentia, *Can. perfecta. 8. dist. 3. de Pœnit.*

Dicitur 1. Cordis conversio, quasi cordis undique versio, nam si cor nostrum undique à malo ad DEUM vertitur, mox suæ conversionis fructum meretur, ut DEUS ab ira sua ad misericordiam conversus peccati præstet indulgentiam, cujus imò præparabat vindictam. *Can. convertimini. 34. dist. 1. de Pœnitent. §. conversio.* Primum locum inter actus pœnitentis habet animi dolor ac detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero, quæ contritio non solum cessationem à peccato, & vitæ novæ propositum & inchoationem, sed veteris etiam odium continet; juxta illud: Projicite à vobis omnes iniquitates vestras, in quibus prævaricati estis, & facite vobis cor novum & Spiritum novum. *Trident. Sess. 14. cap. 4. de Pœnit.*

2dò. Oris confessio, quæ est pars exterioris satisfactionis, *Can. scindite. 33.*

dist. 1. de Pœnit. Scindite corda vestra, & non vestimenta dicit Dominus, ostendens in contritione cordis, quæ in ejusdem scissione intelligitur, non in confessione oris, quæ pars est exterioris satisfactionis, quam scissuram vestium nominavit, à parte totum intelligens, peccata dimitti.

3tid. Satisfactio operis. Satisfactio pœnitentiæ est causas peccatorum excidere, nec earum suggestionibus aditum indulgere. *Can. Satisfactio. 3. dist. 3. de Pœnitent.* Sinè causa aliquis conatur ramos incidere, si radicem non contendit evellere: Radix autem malorum omnium est cupiditas. *Can. quia. 13. dist. 2. de Pœnit.*

Quæres tertio. Quotuplex est pœnitentia?

R. Variæ sunt divisiones pœnitentiæ. Dividitur 1. in veram pœnitentiam, cui venia nunquam negatur, & in falsam, cui nunquam indulgentia promittitur. *Can. in tantum. 33. §. sive autem. dist. 3. de Pœnit.* 2. In perfectam & imperfectam. Ratio est: Sicut enim charitas alia est incipiens alia proficiens, alia perfecta: sic & pœnitentia alia est incipientium, alia proficientium, alia perfectorum. *Can. quamvis. 22. ibid. 3.* Alia est pœnitentia solemnis & publica, alia privata. Solemnis semel tantum in Ecclesia conceditur, de qua S. Ambrosius ait: sicut est unum baptisma, ita una est pœnitentia. *Can. si quis. 61. §. potest. dist. 50.* Et ratio est: ne medicina utilis nimis vilis habeatur. Privata iterari potest, quia quotidie peccantibus nunquam per pœnitentiam privatam venia

denegatur. *Can. quamvis, 62. ibid. junct. Gloss. 4.* Pœnitentia alia est exterior, alia interior. De interiori dicitur: In quacunque hora peccator conversus fuerit &c. de exteriori pœnitentia S. Ambrosius ait super *Epist. ad Rom.* Gratia DEI in baptismo non querit gemitum, vel planctum, non opus aliquod, sed solum cordis contritionem, & omnia gratis condonat. *Can. quis aliquando, 87. s. his autoritatibus, dist. 1. de Pœnit.*

Quæres *quarto*. Quæ est falsa pœnitentia?

1. 1mo. Si res aliena, propter quam peccatum est, cum reddi possit, non redditur, non agitur pœnitentia, sed fingitur. *Can. si res, 1. caus. 14. q. 6. 2do.* Si peccata non deferantur, qui admissa plangit, nec tamen deserit, penè graviori culpæ se subjicit, quia ipsam, quam flendo impetrare potuit veniam, contemnit. *Can. qui admissa, 14. dist. 3. de pœnit.* Isaias peccatoribus dicit: Lavamini mundi estote: lavatur igitur & mundus est, qui & præterita plangit, & flenda iterum non committit: lavatur & non est mundus, qui plangit, quæ gessit, nec tamen deserit, sed post lachrymas ea, quæ fleverat, repetit. Unde dicitur irrisor non pœnitens, qui adhuc agit, quæ pœnitet. *Can. irrisor, 11. ibid.* Aptum est simile in *Can. ille, 9. ibid.* Qui plangit peccatum, & iterum admittit peccatum, quasi si quis laverit laterem erudum: quia quanto magis laverit, tanto magis lutum facit. Ratio est defectus efficaciæ voluntatis. Si pœnitens es, pœniter te; si non pœnitet, pœnitens non es: si ergo pœni-

ter cur facis, quod malè fecisti? si fecisse pœnitet, noli facere: si adhuc facis, certè non es pœnitens. *Can. pœnitentes, 10. ibid. 3to.* Falsam pœnitentiam esse constat, cum spreto pluribus de uno solo pœnitentia agitur, aut cum sic agitur de uno, ut non discedatur ab alio. Unde scriptum est: Qui totam legem observaverit, offendit autem in uno, factus est omnium reus, scilicet quantum ad vitam æternam. *Can. Fratres, fin. dist. 5. de Pœnit. 4to.* Falsa fit pœnitentia, cum pœnitens ab officio vel Curiali, vel negotiali non recedit, quod sine peccato agi nullâ ratione prævalet: aut si odium in corde gestetur, aut si non offenso cuilibet satisfiat, aut si non indulgeat offendentis offensum, aut si arma quis contra justitiam gerat. *cit. Can. fratres.*

Quæres *quinto*. Quid pœnitentia publica?

1. 1. Vel est solemnis, quam propter majora crimina Episcopus in capite jejunii servatâ certâ rerum formâ & cœremoniâ delinquentibus imponit. Ritus & forma illius describuntur in *Can. in capite quadragesimæ, 64. dist. 50.* Vel est non solemnis, quæ publicè nullâ servatâ juris solemnitate peragenda injungitur, qualis est peregrinatio, certa habitus delatio &c. & non nisi ob manifesta crimina injungitur.

Quæres *sexto*. An pœnitentia necessaria?

1. 1. Fuit pœnitentia universis hominibus, qui se peccato aliquo mortali inquinassent, quovis tempore ad gratiam & justitiam assequendam necessaria: quia fuit

fuit quovis tempore ad impetrandam veniam peccatorum motus contritionis necessarius. *Trident. Sess. 14. cap. 1. & 4.*

Quæres septimò. Quoties pœnitentia necessaria?

1°. Imò. Pœnitentia novum hominem parturit, donec per baptismum salutarem omnium præteritorum fiat ablutio peccatorum; omnis enim, qui jam arbitri suæ voluntatis constitutus est, cum accedit ad Sacramenta fidelium, nisi eum pœniteat vitæ veteris, novam non potest inchoare. Ab hac pœnitentia, cum baptizantur, parvuli soli sunt immunes; nondum enim uti possunt libero arbitrio. *Can. tres sunt. 81. dist. 1. de pœnitent. Concordat Trident. Sess. 14. cap. 1.* Etiam illis, qui Sacramento baptismi ablui petunt, necessaria est pœnitentia, ut perverfitate abjectâ & emendatâ tantam DEI offensionem cum peccati odio & pio animi dolore detestentur.

2do. Pœnitentia pro illis peccatis necessariò subeunda est, quæ legis decalogus continet, & de quibus Apostolus ait: quoniam qui talia agunt, regnum DEI non possidebunt. *cit. Can. tres sunt.* Ratio est: Quia motus contritionis hominem post baptismum lapsum præparat ad remissionem peccatorum, si cum fiducia divinæ misericordiæ & voto præstandi reliqua conjunctus sit, quæ ad suscipiendum ritè Sacramentum pœnitentiæ requiruntur. *Trident. Sess. 14. cap. 4.*

3^{io}. Pœnitentia etiam fidelium bonorum & humilium pœna est quotidiana, in qua pectora tundimus dicentes: Dimitte nobis debita nostra, sicut &

nos dimittimus debitoribus nostris. Neque enim ea nobis dimitti volumus, quæ dimissa non dubitamus in baptismo, sed illa utique, quæ humanæ fragilitati quamvis parva, tamen crebra obrepunt, atque ita humiliantes animas nostras quotidianam quodammodo agere pœnitentiam non cessamus. *Cit. Can. tres sunt.*

Quæres octavò. Quanto tempore agenda pœnitentia?

1°. In agenda pœnitentia non tam consideranda est mensura temporis, quàm doloris: Cor enim contritum & humiliatum DEUS non spernit. *Can. in actione. 84. dist. 1. de Pœnit.* Apud DEUM non tam valet mensura temporis, quàm doloris: nec abstinentia tantum ciborum, quàm mortificatio vitiorum. *Can. mensuram. 86. ibid.* Hæc intelligenda sunt de pœnitentia actuali exteriori: aliàs pœnitentia interna semper habitu est agenda; si enim pœnitentia finitur, quid relinquitur de venia? tamdiu gaudeat & speret de gratia, quamdiu sustentatur à pœnitentia; dicit enim Dominus: Vade & jam noli amplius peccare: non dixit, ne pecces, sed nec voluntas peccandi in te oriatur. Quod quomodo servabitur, nisi dolor continuè in pœnitentia custodiat? Hinc semper doleat, & de dolore gaudeat, & de doloris pœnitentia; si contigerit, semper doleat, & non satis, quod doleat, sed ex fide doleat, & non semper doluisse doleat. S. August. relatus in *Can. si Apostolus. 5. dist. 3. de Pœnitent.*

Quæres nonò. An semper locus pœnitentiæ?

O o 3   24. Affir-

R. Affirmativè. Probat ex S. Hieronim, in *Can. septies. 23. dist. 3. de Pœnitent.* Septies cadit justus & resurgit. Si cadit, quomodo justus? si justus, quomodo cadit? sed justus vocabulum non amittit, qui per pœnitentiam semper resurgit, & non solum septies, sed septuagies septies delinquenti, si convertatur ad pœnitentiam, peccata donantur. Cui plus dimittitur, plus diligit. Per pœnitentiam igitur non semel tantum, sed sapissimè peccata dimittuntur. Ratio est: Quia DEUS ad subveniendum paratissimus invitans ad pœnitentiam, sic promittit peccatori inquitens: In quacunque die conversus fuerit, peccata ejus non imputabuntur ei. *Can. agnovimus. 13. caus. 26. q. 6.* Et idèdè quamvis pœnitentia fera non sit semper vera, vera tamen esse potest, ut probatur exemplo latronis in cruce: perdidisset latro præmium in cruce ad dexteram pendens, si illum unius horæ pœnitentia non juvisset. Cum esset in pœna, pœnituit, & per unius sermonis professionem habitaculum Paradisi DEO promittente promeruit. *Cit. Can. agnovimus.*

Quæres decimò. An per virtutem pœnitentiæ vel actus virtutis pœnitentiæ extra Sacramentum peccata remittantur?

R. Affirmativè, ut definivit *Concilium Trident. Sess. 14. cap. 4.* Contritio charitate perfecta hominem DEO reconciliat, priusquam Sacramentum pœnitentiæ actu suscipiatur. Id pluribus probat Gratianus in *Can. convertimini. 34. dist. 1. de Pœnit.* Leprosi illi, quibus Dominus præcepit, ut ostenderent se Sacerdoti-

bus, in itinere, antequàm ad Sacerdotes venirent, mundati sunt; ex quo factò nimirum datur intelligi, quod antequàm Sacerdotibus ora nostra ostendamus, id est: peccata nostra confiteamur, à lepra peccati mundamur. Hinc etiam ut Dominus ostenderet, quod non Sacerdotali judicio, sed largitate Divinæ gratiæ, peccator emundatur, leprosum tangendo mundavit, & postea Sacerdoti sacrificium ex lege offerri præcepit: leprosus enim tangitur, cum respectu Divinæ pietatis mens illustrata compungitur: leprosus semetipsum Sacerdoti repræsentat, dum peccatum suum Sacerdoti pœnitens confitetur; Sacrificium ex lege offert, dum satisfactionem Ecclesiæ judicio sibi impositam factis exequitur. Sed antequàm ad Sacerdotem perveniat, emundatur, dum per contritionem cordis ante confessionem oris peccati venia indulgetur.

Contritionem vel pœnitentiam perfectam extra Sacramentum justificantem ita describit Gratianus in *Can. quis aliquando. 87. §. his autoritatibus. dist. 1. de Pœnitentia.* explicans illud: In quacunque hora peccator conversus fuerit, &c. *Converti dicitur, qui omnino vertitur, cujus opus, vox, & cogitatio ita mortificationi desudat peccati, sicut prius servierat iniquitati.* Ipsa nihilominus reconciliatio perfectæ contritioni sinè Sacramenti voto, quod in illo includitur, non est ascribenda. *Trident. loc. cit.*

Quæres undecimò. An quæcunque pœnitentia peccatum remittit?

R. Negativè. Ut *Trident. loc. cit.* definit, Contritio imperfecta, quæ attritio

tio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ, est quidem donum DEI, & Spiritûs S. impulsus, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm moventis, quo pœnitens adjutus viam sibi ad justiciam parat; attamen finè Sacramento Pœnitentiæ per se ad justificationem perducere peccatorem nequit, sed solum ad DEI gratiam in Sacramento Pœnitentiæ impetrandam disponit.

Quæres duodecimò. An homo per pœnitentiam interioriorem sive extra sive intra Sacramentum justificatus debeat adhuc facere Pœnitentiam exteriorem?

R. imò. Affirmativè. Ratio est: quia productior est pœna quàm culpa, ne parva putaretur culpa, si cum illa finiretur & pœna, ac per hoc vel ad demonstrationem debitæ miseriæ, vel ad

emendationem labilis vitæ, vel ad exercitationem necessariæ patientiæ temporaliter hominem detinet pœna, quem jam ad damnationem sempiternam rem non detinet culpa. *Can. productior. 7. dist. 3. de Pœnitent.*

R. 2dò. Pœnitentia illa exterior debet correspondere & esse proportionata peccatis commissis, constat ex *Can. quis aliquando. 37. §. econtra. dist. 1. de Pœnitent.* Venientibus ad se turbis B. Joannes non ait simpliciter: Facite pœnitentiam, vel fructus pœnitentiæ, sed addidit: *dignos*, ut pro qualitate videlicet peccatorum qualitas offeratur bonorum operum: non enim par debet esse fructus boni operis ejus, qui nihil vel parùm deliquit, atque ejus, qui grandia commisit. Ille tanquam nullius criminis sibi conscius usum sibi in rebus licitis præbet: hunc tanquam multis gravatum etiam à licitis temperare oportet.

§. Secundus.

D E

Sacramento Pœnitentiæ.

Quæres primò. An Pœnitentia Sacramentum?

R. Affirmativè. Quia si ea in regeneratis omnibus gratitudo erga DEUM esset, ut justiciam in baptismo ipsius beneficio & gratiâ susceptam constanter ruerentur, non fuisset opus aliud ab ipso baptismo Sacramentum ad peccatorum remissionem esse institutum; quo-

niam autem DEUS dives in misericordia cognovit figmentum nostrum, illis etiam vitæ remedium contulit, qui se se postea in peccati servitute & dæmonis potestatem tradidissent, Sacramentum videlicet Pœnitentiæ, quo lapsis post baptismum beneficium mortis Christi applicatur. *Trident. Sess. 14. cap. 1.*

Quæres

Quæres *secundò*. An Pœnitentia fuerit semper Sacramentum?

R. Nec ante adventum Christi Pœnitentia erat Sacramentum, nec post adventum illius cuiquam ante baptismum est Sacramentum. *Trident. loc. cit.*

Quæres *tertiò*. Quando hoc Sacramentum institutum?

R. Christus Dominus Sacramentum Pœnitentiæ præcipuè instituit, cum à mortuis excitatus insufflavit in discipulos suos dicens: *Accipite Spiritum S., quorum remisistis peccata, remittuntur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt.* Quo tam insigni factò, & verbis tam perspicuis potestatem remittendi & retinendi peccata ad reconciliandos fideles post baptismum lapsos. Apostolis & eorum legitimis Successoribus fuisse communicatam, univ. forum Patrum consensus semper intellexit. *Trident. loc. cit.*

Quæres *quartò*. Quæ materia Sacramenti pœnitentiæ?

R. Quasi materia hujus Sacramenti sunt ipsius pœnitentis actus, nempe contritio, confessio, satisfactio, qui quatenus in pœnitente ad integritatem Sacramenti, ad plenam & perfectam peccatorum remissionem ex DEI institutione requiruntur, hac ratione partes pœnitentiæ dicuntur. *Trid. loc. cit. cap. 3.*

Quæres *quintò*. Quæ forma hujus Sacramenti?

R. Sacramenti pœnitentiæ forma, in qua præcipuè ipsius vis est sita, in illis ministri verbis posita est: *Ego te absolvo &c.* Quibus quidem de Ecclesiæ San-

ctæ more preces quædam laudabiliter adjunguntur, ad ipsius tamen formæ essentiam nequaquam spectant, neque ad ipsius Sacramenti administrationem sunt necessaria. *Trident. loc. cit.*

Quæres *sextò*. Quis minister Sacramenti pœnitentiæ?

R. Solus Sacerdos sive bonus sive malus, constat ex *Trident. loc. cit. cap. 6.* ubi imò Damnat eos, qui ad alios quosvis homines præter Episcopos & Sacerdotes clavium ministerium perniciosè extendunt, putantes verba illa Domini: *quacunq; alligaveritis super terram, erunt ligata in celo, & quorum remisistis peccata soluta sunt,* ad omnes Christi fideles indifferenter & promiscuè contra institutionem hujus Sacramenti ita fuisse dicta, ut quivis potestatem habeat remittendi peccata publica quidem per correptionem, si correptus acquieverit, secreta verò per spontaneam confessionem cuicunque factam, 2. Docet etiam Sacerdotes, qui peccato mortali tenentur, per virtutem Spiritûs S. in ordinatione collatam, tanquam Christi ministros, functionem remittendi peccata exercere: eosque pravè sentire, qui in malis Sacerdotibus hanc potestatem non esse contendunt. *Arg. can. secundum. 7. dist. 19. can. non nocet. 89. caus. 1. q. 1.*

Quæres *septimò*. An Sacerdos absolvens peccata remittat?

R. Affirmativè. Quamvis enim absolutio Sacerdotalis alieni beneficii sit dispensatio, tamen non est nudum ministerium, vel annuntiandi Evangelium, vel declarandi remissa esse peccata,

ra,

ta, sed adinstar actûs judicialis, quo ab ipso veluti Judice sententia pronuntiat; atque ideo non debet pœnitens ad eò sibi de sua fide blandiri ut etiam si ibi nulla adsit contritio, aut Sacerdoti animus seriò agendi & verè absolvendi desit, putet tamen se, propter suam solam fidem, verè & coram DEO esse absolutum; nec enim fides sine pœnitentiæ remissionem ullam peccatorum præstaret: nec is esset, nisi salutis suæ negligentissimus, qui Sacerdotem joco se absolventem cognosceret, & non alium seriò agentem sedulò requireret. *Trident. loc. cit.*

Quæres octavo. Quodnam est subjectum Sacramenti pœnitentiæ?

R. Omnis baptizatus post baptismum lapsus: quia si post susceptionem baptismi quisquam prolapsus fuerit in peccatum, per veram potest semper pœnitentiam reparari. *Cap. firmiter. §. una verò. 1. de Sum. Trinit.* Cum ii, qui ab accepta justificationis gratiâ per peccatum exciderunt, rursus justificari possint, cum excitante DEO per pœnitentiæ Sacramentum merito Christi amissam gratiam recuperare procuraverint. Etenim pro iis, qui post baptismum in peccata labuntur, Christus JESUS Sacramentum instituit pœnitentiæ, cum dixit: Accipite Spiritum Sanctum &c. *Trident. Sess. 6. cap. 14.*

Quæres nono. Quis effectus pœnitentiæ?

R. Res & effectus hujus Sacramenti, quantum ad ejus vim & efficaciam pertinet, reconciliatio est cum DEO, quam interdum in viris piis, & cum devotio-

R, D, Schmorrenberg Instit. J. Can.

ne hoc Sacramentum suscipientibus conscientiæ pax & serenitas cum vehementi Spiritûs consolatione consequi solet. *Trid. Sess. 14. cap. 3.*

Quæres decimo. Quænam analogia inter Sacramentum pœnitentiæ & baptismi?

R. DEUS, cujus misericordiæ non est numerus, misericorditer semper agens ad salutem peccatorum. *Can. quia divinitatis. 73. Dist. 1. de pœnitentiæ.* Per hujus mundi pelagus periculosè navigantibus duas naves sive tabulas præparavit, prima navis est baptismus, in quo vetus homo exiit & novus induitur, *Cap. quidam. 4. de Apostat.* 2da tabula sive navis est pœnitentiæ, quæ per mortale peccatum naufragium passis est necessaria. *Can. secunda. 72. Dist. 1. de pœnitentiæ. Trident. Sess. 6. cap. 14.*

Quæres undecimo. Quæ differentia inter Sacramentum baptismi & pœnitentiæ?

R. Cum *Trident. Sess. 14. cap. 2.* Hoc Sacramentum multis rationibus à baptismi differre dignoscitur: 1mo in materia & forma, quibus Sacramenti essentia perficitur, longissimè distat. 2do. Constat ministrum baptismi judicem esse non oportere, cum Ecclesia in neminem judicium exerceat, qui non prius in ipsam per baptismi januam fuerit ingressus: quid enim mihi, inquit Apostolus, de iis, qui foris sunt judicare? secus est de domesticis fidei, quos Christus Dominus lavacro baptismi sui corporis membra semel effecit: nam hos, si se postea crimine aliquo contaminaverint, non jam repetito baptismi

P p

ptismo

ptismo ablui, cum id in Ecclesia Catholica nullâ ratione liceat, sed ante hoc tribunal tanquam reos sibi voluit: ut per Sacerdotum sententiam non semel, sed quoties ab admissis peccatis ad ipsum pœnitentes confugerint, possint liberari. 3^{id} Pœnitentia Christiani hominis post lapsum multò aliâ est à baptis- mali; quia continet non modò cessationem à peccatis & eorum detestationem, aut cor contritum & humiliatum, verum etiâ eorum Sacramentalem confessionem saltem in voto, & suo tempore faciendam, & Sacerdotalem absolutionem, itemque satisfactionem per jejunia, eleëmofynas, orationes & alia piâ Spirituales vitæ exercitiâ, non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento vel Sacramenti voto unâ cum culpa remittitur, sed pro pœna temporali, quæ ut Sacræ literæ docent, non tota semper, ut in baptismo fit, dimit- titur illis, qui gratiæ DEI, quam acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contristaverunt, & templum DEI violare non sunt veriti. *Trident, Sess. 6. cap. 14.*

4^{id} Demum alius est baptismi, alius pœnitentiæ fructus; per baptismum enim Christum induentes nova prorsus in illo efficimur creatura, plenam & integram omnium peccatorum remissionem consequentes; ad quam tamen novitatem & integritatem per Sacramentum pœnitentiæ, sinè magnis nostris fletibus & laboribus, divinâ exigente justitiâ, pervenire nequaquam possumus, ut meritò pœnitentiâ laboriosus quidam baptismus à Sanctis Patribus dictus fuerit. *Trident. Sess. 14. cap. 2.* Quia in Sacramento pœnitentiæ pœna non tota semper, ut in baptismo fit, remittitur illis, qui gratiæ DEI, quam acceperunt, ingrati Spiritum Sanctum contristaverunt, & templum DEI violare non sunt veriti, ut supra ex *Trident.* dictum est.

Quæres *duodecimò*. Quanta necessitas Sacramenti pœnitentiæ?

R. Ita est hoc Sacramentum pœnitentiæ lapsis post baptismum ad salutem necessarium, ut nondum regeneratis ipse baptismus.

§. Tertius.

D E

Confessione.

Quæres *primò*. Quid est confessio?

R. Confessio dicitur, quasi simul vel ex toto undique factio; nam ille confitetur, qui totum & certum fateretur. *L. certum ff. de Confessis.* Confessio tri-

pliciter fit, aut in foro animæ interius coram DEO, aut in foro pœnitentiæ exterius coram DEI Vicario, aut in foro contentioso coram iudice. Confessionem secundò modo sumptam definit Hostiensis. *tit. de Pœnitentiis & Remiss.* n. 6.

u. 6. Canonica coram Sacerdote peccatorum facta declaratio. De qua *Trident. Sess. 14. cap. 5.* Ex institutione Sacramenti pœnitentiæ universa Ecclesia semper intellexit institutam etiam esse à Domino integram peccatorum confessionem, & omnibus post baptismum lapsis jure divino necessariam.

Quæres *secundò*. Quare instituta in Sacramento pœnitentiæ confessio?

R. Duæ hujus assignantur rationes:

1. Quia oportet infirmum per contraria atque adversa curari, id est per humilitatis exercitium. *Can. si quis. 1. dist. 2. de Pœnit.* In peccato autem tria attenduntur: impudentia, delectatio, & perpetratio. Contra hæc tria triplici remedio opus est; contra impudentiam confessio, in qua est verecundia, delectationi opponitur amaritudo contritionis, perpetratio opponitur operis satisfactio. *Gloss. in Can. perfecta. 40. dist. 1. de Pœnitent. verb. fructifera.* Erubescencia igitur partem habet remissionis: in hoc enim, quod peccator per se ipsum dicit Sacerdoti, & erubescenciam vincit timore offensus, fit venia criminis, & fit per confessionem veniale, hoc est, dignum veniâ, quod criminale erat in operatione. *Can. quem pœnitet. 88. dist. 1. de Pœnitent. junctâ Gloss.* Hæc confessionis difficultas, ac peccata detegendi verecundia gravis quidem videri posset, nisi tot tantisque commodis & consolationibus levaretur, quæ omnibus dignè ad hoc Sacramentum accedentibus per absolutionem certissimè conferuntur. *Trident. Sess. 14. cap. 5.*

Secunda ratio: Quia Dominus no-

ster JESUS Christus è terris ascensurus ad cœlos Sacerdotes sui ipsius Vicarios reliquit tanquam Præsides ac Judices, ad quos omnia mortalia crimina deferantur, in quæ Christi fideles ceciderint, ut pro potestate clavium remissionis aut retentionis peccatorum sententiam pronuntient; constat enim Sacerdotes judicium hoc incognitâ causâ, hoc est: non præmissâ confessione exercere non posse. *Trident. loc. cit.*

Quæres *tertiò*. Quæ peccata confitenda?

R. Oportet pœnitentes omnia peccata mortalia, quorum post diligentem sui discussionem conscientiam habent, in confessione recensere, etiam si occultissima illa sint; Ratio est: Cum enim peccata mortalia, etiam cogitationes, homines iræ filios & DEI inimicos reddant, necessè est omnium etiam veniam cum aperta & verecunda confessione à DEO quærere. *Trident. loc. cit. 2dò Venialia*, quibus à gratia DEI non excludimur, & in quæ frequentius labimur, quanquam rectè & utiliter, citraquè omnem præsumptionem in confessione dicantur; taceri tamen citra culpam, multisque aliis remediis expiari possunt. *Trident. loc. cit.*

Quæres *quartò*. An nulla peccata venialia necessariò confitenda?

R. Distinguendum est cum Apostolo, qui tria genera peccatorum venialium, quæ igne transitorio purgatorii purgantur, exprimit illis verbis: *Si quis super hoc fundamentum edificaverit ligna, fœnum & stipulam. imò per ligna majora venialia intelliguntur, quæ si nimis*

sint inveterata, vel in consuetudinem deducta, ex ipsa frequentatione & contemptu per accidens, ut loquuntur Scholastici, fiunt mortalia, vel ex ipsis mortalia sequuntur; ut enim dicitur *in cap. etsi Christus. 26. de iurejurand. §. quedam.* Quædam prohibentur, quæ per se mala sunt, ut furtum, adulterium, & huiusmodi, quædam verò prohibentur ex causa, non quia per se mala, intellige mortaliter, sunt, sed quia, si fiant frequenter & multum, ex his mala sequuntur: ut vinum per se malum non est: & tamen prohibet Apostolus dicens: *Nolite inebriari vino, in quo est luxuria,* quoniam ex frequenti & immoderata potatione vini generatur luxuria. Et hoc modo intelligendum est illud S. Augustini: Nullum peccatum adeo veniale, quod non fiat criminale, dum placet. Vitasti grandia: vide ne obruaris arenâ. Ut enim S. Augustinus in *can. tres sunt. 81. dist. 1. de Pœnitentia.* dicit: Quid interest ad naufragium, utrum uno grandi fluctu carina operiatur, & obruatur, an paulatim subrepens aqua in sentinam & per negligentiam derelicta atque contempta impleat navem atque submergat? Hæc peccata de se quidem venialia, ab eo tamen, cui per accidens sunt mortalia, in confessione necessariò sunt exprimenda.

2do. Per scænum intelliguntur minora peccata venialia, de quibus in *Can. de quotidianis. 20. dist. 3. de Pœnit.* De quotidianis, brevioribus, levibusque peccatis, sine quibus hæc vita non ducitur, quotidiana oratio fidelium satisfacit.

3^{io}. Demum per stipulam intelliguntur minima peccata, quæ ad confensum non pervenerunt. De his duobus generibus inquit Hostiensis, quod multis aliis modis extra Sacramentum pœnitentiæ mudentur & deleantur.

Quæres quinto. Quid si peccatum mortale in confessione fuerit omissum?

R. 1mo. Qui scienter aliqua mortalia in confessione retinent, vel omitunt, nihil divinæ bonitati per Sacerdotem remittendum proponunt; Si enim erubescat ægrotus vulnus medico detegere, quod ignorat, medicina non curat. *Trident. Sess. 14. cap. 5.* Taciturnitas peccati ex superbia nascitur cordis; ideo enim peccatum suum quisque celare desiderat, ne iniquitas sua aliis manifesta fiat: ne talis reputetur apud homines foris, qualem se jam exhibuit divino conspectui intus. Nec ergo ubi est taciturnitas confessionis, venia est speranda criminis. *Can. quis aliquando. 87. §. econtra ea. dist. 1. de Pœnit.*

R. 2do. Peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt, in universum eadem confessione inclusa esse intelliguntur, pro quibus fideliter cum Propheta dicimus: Ab occultis meis munda me Domine. Non enim plus in Ecclesia à pœnitentibus exigitur, quàm ut, postquam quisque diligentius se excuserit, & conscientiæ suæ sinus omnes & latebras exploraverit, ea peccata confiteatur, quibus se Dominum & DEUM suum mortaliter offendisse meminerit. *Trident. loc. cit.*

Quæres sexto. Quæ circumstantiæ pecca-

peccatorum in confessione explicandæ?

R. Eas circumstantias in confessione explicandas esse, quæ speciem peccati mutant, eò quod sinè iis peccata ipsa neque à pœnitentibus integrè exponantur, nec Judicibus innotescant, & fieri nequeat, ut de gravitate criminum rectè censere possint, & pœnam, quam oportet, pro illis pœnitentibus imponere: constat enim Sacerdotes iudicium hoc incognitâ causâ exercere non posse, si in genere duntaxat, & non potius in specie ac sigillatim sua pœnitentes peccata declarent. *Trident. cit. Sess. 14. cap. 5.*

Quæres septimò. An circumstantiæ intra eandem speciem peccati malitiam notabiliter aggravantes in confessione necessariò à pœnitente explicandæ?

R. Affirmativè. Colligitur ex ratione in quæstione præcedenti à Tridentino allegata: & probatur imò ex *cap. sicut dignum. 6. de Homicidio*. Ubi Alexander III. Episcopo Oxoniensi interroganti, qualiter occisores Archiepiscopi Cantuariensis S. Thomæ absolvere, & qualem pœnitentiam iis injungere debeat, respondet: Cum vir discretus existas, plenius nosti, quod in excessibus singulorum non solum quantitas & qualitas delicti, sed ætas, scientia, atque conditio pœnitentis sint attendenda, & non solum secundum prædicta, sed secundum locum & tempus, quo delictum committitur, unicuique debet pœnitentia indici, cum idem excessus magis sit in uno, quam in alio puniendus. *Nec dicas*, quod Pontifex loquatur de pœnitentia fori externi: quia idem te-

nendum de Pœnitentia in foro Sacramentali, in quo similiter pœnitentia delicto proportionata esse debet: ideòque omnes circumstantiæ malitiam notabiliter vel augentes vel minuentes sunt ponderandæ.

2dò. In *cap. DEUS 8. de Pœnit. & remiss.* Innocent. III. Confessarios ita instruit: Cum pœnitentia non tam secundum quantitatem excessus, quam pœnitentis contritionem, per discreti Sacerdotis arbitrium sit moderanda, pensatâ qualitate personarum, & consideratis circumstantiis omnibus competentem pœnitentiam delinquentibus imponatis, prout saluti eorum videritis expedire. Quomodo confessarii id exequentur, si pœnitens circumstantias notabiliter aggravantes in confessione taceat?

3rid. in *cap. cum causam. 37. de Testibus*. Judici Ecclesiastico injungitur, ut in examine testium diligenter examinet, & de singulis circumstantiis prouenter inquireat; de causis videlicet, personis, loco, tempore, visu, auditu, scientiâ, credulitate, famâ & certitudine. Quod Judex Ecclesiasticus debet facere in foro fori, dum examinat testes, idem incumbit Confessario in foro poli, in quo pœnitens est testis. Ita enim instruitur Confessarius in *cap. omnis utriusque sexus. 12. de Pœnitent. & remissionib.* Sacerdos sit discretus & cautus, ut more periti medici super infundat vinum & oleum vulneribus sauciati, diligenter inquirens & peccatoris circumstantias & peccati, quibus prudenter intelligat, quale debeat ei

præbere consilium, & cujusmodi remedium adhibere, diversis experimentis utendo ad salvandum ægrotum.

4to. In *can. aut facta. 19. dist. 1. de Pœnitent. ex tit. ff. de pœnis* refertur, qualiter Judex Sæcularis delictis pœnam imponens, circumstantias ponderare debeat. Aut facta, inquit lex, puniuntur, ut furta, cædes: aut dicta ut convitia: aut scripta, ut falsa, & famosi libelli: aut consilia, ut conjurationes... Hæc quatuor genera consideranda sunt septem modis: causa, persona, loco, tempore, qualitate, quantitate, eventu &c. Quæ circumstantiæ omnes, quamvis speciem physicam actûs non mutant, mutant tamen speciem moralem, ita, ut tam Judex Sæcularis in foro externo, quam Judex pœnitentialis in foro interno pro diversitate harum circumstantiarum diversum judicium de pœna vel pœnitentia imponenda ferre debeat.

5to. In *can. consideret. 1. dist. 5. de Pœnitent.* S. Augustinus instruit pœnitentem qualiter peccatum considerare debeat, ut illud confiteatur, & de illo doleat. Consideret, inquit, qualitatem criminis in loco, in tempore, in perseverantia, in varietate personæ, & quali hoc fecerit tentatione, & in ipsius vitii multiplici executione. Consideret, quantum perseveraverit, & defleat, quod consideranter peccaverit, & quanta virtus fuerit in pugnatione. Sunt enim, qui non solum vincuntur, sed ultrò se peccato offerunt, nec expectant tentationem, sed præveniunt voluptatem, & pertractant secum,

quam multiplici actione vitii delectabiliter peccent. Omnis ista varietas confitenda est & deflenda.

6to. Denique tenetur pœnitens interrogatus à Confessario fateri consuetudinem, quæ solum est circumstantia malitiam peccati intra eandem speciem notabiliter aggravans, ut constat ex damnata ab Innoc. XI. prop. 63. *Non tenemur confessario interroganti fateri aliqujus peccati consuetudinem.*

Quæres octavo. An confessio dimidiari possit?

R. Minimè: Sic enim S. Augustinus in *cit. can.* relatus, adhortatur pœnitentem: Cautus sit, ne verecundiâ ductus dividat apud se confessionem, ut diversa diversis velit Sacerdotibus manifestare quidam enim uni celant, quæ alii manifestanda reservant; quod est se laudare, & ad hypocriam tendere, & semper veniâ carere, ad quam per frustra putat totam pervenire.

Quæres nono. An confessio ore fieri debeat?

R. Affirmativè. Præcepit enim Dominus mundandis *Luc. 17.* ut ostenderent ora Sacerdotibus, docens corporali præsentia confitenda peccata, non per nuntium, non per scriptum manifestanda. Dixit enim: ora monstrate: & omnes, non unus pro omnibus: non alium statuatis nuntium, qui pro vobis offerat munus à Moyse statutum; sed qui per vos peccastis, per vos erubescatis. *Can. quem pœnitet. 88. dist. 1. de Pœnit.* Clemens VIII. Anno 1602. 20. Jun. damnavit hanc propositionem: *Licet per literas seu interquantium Sacerdotum absentis*

absenti peccata sacramentaliter confiteri, & ab eodem absente absolutionem obtinere.

Quæres decimò. An in articulo mortis, dum non potest confessio fieri verbis, sufficiat confiteri signis?

R. Affirmativè, quia talium necessitati auxiliandum est, ut nec actio illis pœnitentiæ, nec communionis gratia denegetur, si eam etiam amisso vocis officio per indicia integri sensûs quære re comprobantur. Quod si ægritudine aliquâ ita fuerint gravati, ut quod paulò ante poscebant, sub præsentia Sacerdotis significare non valeant, testimonia eis fidelium circumstantium prodesse debebunt, ut simul & pœnitentiæ & reconciliationis beneficium consequantur. *Can. his. qui. 10. caus. 26. q. 6.* Idem dicitur in *can. is. qui. ibid.* Is qui pœnitentiam in infirmitate petit, si casu, dum ad eum Sacerdos invitatus venit, oppressus infirmitate obmutuerit, vel in phrenesin versus fuerit, dent testimonium, qui eum audierunt, & accipiat pœnitentiam, si continuò creditur moriturus, reconcilietur. Hoc extendunt quidam Theologi ad eum, qui nec pœnitentiam petit, nec ob infirmitatem pœnitentiam modò petere potest, si adsint signa vitæ Christianæ.

Quæres undecimò. An pœnitens aliena peccata vel circumstantias peccati proprii alienum peccatum detegentis confiteri teneatur?

R. Distinguendo: Aut sinè alterius peccati detegitione potest peccatum confitentis sufficienter confessario notificari, vel non; si potest; non est confitendum peccatum alienum; quia tunc

est proditor criminis alterius. Unde super illud Psalm. *Dixi confitebor adversum me injustitiam Domino*, Glossa ait: peccata mea, non aliena, & hoc, nisi fortè notorium esset peccatum alienum.

Aur non potest: & tunc aut per hoc imminet periculum aliquod illi, & tunc non est confitendum, sed sufficit peccatum dicere sinè tali circumstantia, aut non imminet periculum: & tunc debet confiteri. Ita etiam Hostiensis in *cap. Omnis utriusque sexûs. de. Pœnit. & remiss.* Pœnitens se ipsum debet revelare & accusare non alium; nisi quis cognovit matrem suam vel filiam vel aliud quodcunque peccatum commisit, propter cujus circumstantias necesse sit alium nominare.

Quæres duodecimò. Quas condiciones debet habere confessio Sacramentalis?

R. A *S. Thom. in 4. Sentent. dist. 17.* numerantur sex decim his versibus:

Sit simplex, humilis confessio,
pura fidelis,

Atque frequens, nuda, discreta,
libens, verecunda,

Integra, Secreta, lachrymabilis,
accelerata,

Fortis & accusans, & sit parere parata.

Secundùm Hostiensem ex *cap. Omnis utriusque sexûs. cit.* colliguntur sex qualitates vel proprietates confessionis Sacramentalis: *imò* debet esse voluntaria, ut colligatur ex verbo: *studeat*, quasi non expectet se compelli. *2dò* debet esse discreta, quod tangitur verbis illis: *cum ad annos discretionis. 3tò* debet esse secreta, quod notatur in ver-

bo:

bo: *solus*, & constat ex *Can. quamvis. dist. 1. de Pœnitent.* 4to debet esse integra, quod insinuat verbo: *Omnia*, 5to debet esse amara, & hoc notatur per verbum: *Fideliter*: non enim confitetur fideliter, qui contritionem non habet. 6to debet esse obediens, ut colligitur ex verbis illis: *studeat pœnitentiam injunctam propriis viribus implere.*

Marianus Socinus in *cit. cap. omnis utriusque sexûs à n. 52.* Tradit & explicat sex conditiones confessionis: Debet esse, inquit, confessio voluntaria, amara, frequens, discreta, integra, & festina.

1mo. Debet esse *voluntaria*, sicut fuit latronis pendentis in cruce ad latus dexterum. Et quamvis quis dolere debeat propter peccata, quæ commisit, lætari tamen debet propter vitam quam recuperat, & sic in eodem subjecto sub diversis respectibus sunt dolor & læticia juxta illud psalmi: *secundùm multitudinem dolorum meorum in corde meo consolationes tuæ lætificaverunt animam meam.*

2do. *Amara* juxta illud psalmi. *Rugiebam à gemitu cordis mei.* Amaritudinis signa sunt verecundia, humilitas, lachrymæ, suspiria, fortitudo, qualis fortitudo fuit in Magdalena, nec minor: quia timor Domini omnem pellit timorem. Promptitudo etiam obedientiæ signum est amaritudinis juxta illud: *factus est pro nobis obediens usque ad mortem.* Obedientia illa describitur in *can. consideret. 1. dist. 5. de Pœnit.* Ponat se omninò in potestate Judicis in judicio Sacerdotis, nihil sibi reservans

fui, ut omnia eo jubente paratus sit facere pro reparanda animæ vita, quæcunque faceret pro vitanda corporis morte, & hoc cum desiderio, quia vitam recuperat infinitam, ut DEUS. Cum gaudio enim debet facere immortalis futurus, quæ faceret pro differenda morte moriturus.

3to. *Frequens*, ut quoties quis per peccatum cecidit, toties per pœnitentiam resurgat. *Can. septies. 23. dist. 3. de Pœnitentia.*

4to. *Integra*: quia non solum peccata omnia, sed omnes circumstantiæ peccatum aggravantes sunt exprimendæ, probatur per *cap. omnis utriusque sexûs. 12. de Pœnit. & remiss. junctâ Gloss. verb. circumstantias.* Sunt ergo exprimenda qualitas, quantitas, persona, locus, tempus, causa, & eventus, prout hujusmodi circumstantiæ aggravant peccatum.

5to. *Discreta.* Quod erit 1. Si discretum querat Confessarium, qui sciat solvere & ligare. *Can. qui vult. 1. dist. 6. de Pœnit. 2.* Si se non excusat, & alium accusat, nisi circumstantia facti sit talis, ut aliter non possit confiteri peccatum, nisi specialiter alium accuset, ut si peccatum fuit commissum cum patre, aut cum matre, ita ut qualitas, quæ aggravat, non sit nisi in uno. 3. Si non fingit peccatum sive circumstantiam peccati; sicut enim confitens non debet celare peccatum, quod fecit, ita nec dicere se commississe, ubi non commisit, etiam si hoc faceret ex humilitate. *Can. cum humilitatis. caus. 22. q. 2.* 4. Si confessio non fiat verbis aut nominibus

minibus palliatis. 5. Si peccatum secretè, & publicum publicè confiteatur. 6. Si purâ intentione sine hypocrisis confiteatur.

6to. *Festina.* Juxta illud *Ecclesiast.* 5. *Ne tardes converti ad Dominum.* Et S. August. Nullus expectet, quando jam non possit peccare. Arbitrii enim quærat libertatem, ut dolere possit commissa, non necessitatem. Qui prius à peccatis relinquitur, quàm ipsa relinquat, ea non liberè, sed quasi ex necessitate condemnat. *Can. nullus. 6. dist. 7. de Pœ-*

nitent. Est autem festinandum post lapsum ad pœnitentiam propter multa: 1. Propter mortis incertitudinem. 2. Propter peccatorum accumulationem. 3. Propter peccatoris erga gratiam DEI inducentis & expectantis eum ad pœnitentiam ingratitude. 4. Propter DEI elongationem. 5. Propter minorem ad conversionem habilitatem. 6. Propter periculosam finalem conversionem. 7. Propter DEI oblivionem & clamoris non exauditionem.

§. Quartus.

D E

Contritione.

Quæres primò. Quid circa dolorem, qui est pars Sacramenti pœnitentiæ, Ecclesia definivit?

1°. Duo velut certa ex definitione Ecclesiæ colligimus: 1um, Quod dolor debeat esse supernaturalis, 2um, Quod voluntatem peccandi excludere debeat. Primum colligitur ex damnatione propositionis 57. ab Innocentio XI. facta: *Probabile est sufficere attritionem naturalem, modò honestam.* Secundum colligitur ex *Trident. Sess. 14. cap. 4.* ibi: *Contritio, quæ primum locum inter prædictos pœnitentis actus, qui sunt quasi materia Sacramenti pœnitentiæ, habet, est animi dolor & detestatio de peccato commisso cum proposito non peccandi de cætero; & contritio imperfecta, quæ attritio dicitur, ad DEI gratiam in Sa-*

R. D. Schnorrenberg *Instit. J. Can.*

cramento pœnitentiæ impetrandam disponit, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ.

Quæres secundò. Quæ circa dolorem, Sacramenti pœnitentiæ partem, in Ecclesia sunt & fuerunt controversiæ?

1°. Illæ colliguntur ex historia Concilii Tridentini, è scriptis authenticis Cardinalis Pallavicini è Societate JESU collecta, qui *lib. 12. cap. 10.* refert Theologos Concilii Tridentini quoad præsentem materiam in tres partes fuisse divisos. 1mo. Aliqui iique plures volebant in Sacramento pœnitentiæ ex parte pœnitentis necessaria esse timorem, dilectionem, & contritionem. 2do. Alii opus esse contritione perfectâ: nec tamen hinc argui per Sacramentum peccata non remitti, quippe quæ Sacramentum

Qq

jam

jam inveniret remissa efficaciam præsentis contritionis : siquidem, agebant, contritio id præstat virtute Sacramenti, cuius votum in illa continetur. *3^{id.}* Alii demum negabant necessitatem amoris, quamvis in Patrum conventu pauci attigerint huiusmodi quæstionem : An timor pœnæ absque eo, quod ullus exciteretur amor imperfectus, sufficiat ad peccatorum remissionem in Sacramento.

Quæres *tertio*. An *Concilium Trident.* aliquid circa opiniones illas inter Theologos controversas definiverit ?

R. Quamvis ex illis, quæ à Concilio definita sunt, in favorem unius alteriusve sententiæ aliqua concludi possint, Patres tamen dicti Concilii contra unam vel alteram discordantium partem definitione strictè dictâ nihil definierunt. Rationem dat *cit.* Cardinalis *lib. 4. cap. 2. & 10.* Quia Synodus non collecta erat ad decidendas opiniones, sed ad errores recidendos, & sat negotii habebat in prohibendis hæresibus, Scholasticis quæstionibus dimissis.

Quæres *quarto*. Quid igitur inter Catholicos & hæreticos circa dolorem controversum erat ?

R. Lutherum inter & Catholicos controversia non erat, utrum attritio ex metu absque benevolentiæ Dei amore proximè cum Sacramento ad reconciliationem sufficeret ; sed an timor gehennæ esset bonus, ad veram pœnitentiam utilis, initium conversionis ; adeoque an attritio de peccatis ex motivo inferni sit actus honestus, dispositio ad salutarem animi contritionem, quod affirmabant Catholicæ contra Lutherum dicentem

metum esse in sua substantia malum & peccaminosum, & propterea veræ pœnitentiæ initium esse non posse, sed quidquid ex illo fit, malum & vitiosum fore : ideoque etiam charitatem imperfectam, quia timorem adjunctum habet esse vitiosam : nec dari probatam pœnitentiam, nisi ex perfecto amore Dei perfectaque charitate, quæ foras mittit timorem : omnem autem illam, quæ à timore initium sumit, aut simul est cum timore, & ex imperfecta charitate, malam esse & peccaminosam, hominemque magis peccatorem constituere.

Quæres *quinto*. Quid circa hos errores definivit Ecclesia ?

R. Sequentia : *Trident. Sess. 6. Can. 8. definit.* Si quis dixerit gehennæ metum, per quem ad misericordiam Dei de peccatis dolendo confugimus, vel à peccando abstinemus, peccatum esse, aut peccatores peiores facere, anathema sit.

2do. Sess. 14. Can. 5. definit. Si quis dixerit eam contritionem, quæ paratur per discussionem, collectionem, detestationem peccatorum, quâ quis recogitat annos suos in amaritudine animæ suæ, ponderando peccatorum suorum gravitatem, multitudinem, fœditatem, amissionem æternæ beatitudinis, & æternæ damnationis incursum, cum proposito melioris vitæ, non esse verum & utilem dolorem, nec præparare ad gratiam, sed facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, demum illum esse dolorem coactum & non liberum ac voluntarium, anathema sit.

3^{id.} Sess. 14. cap. 4. idem Trident. probat utilitatem timoris pœnarum : Hoc enim

enim timore utiliter percussa Ninivite ad Jonæ prædicationem plenam terroribus pœnitentiam egerunt, & misericordiam à Domino impetrârunt; quamobrem falsò quidam calumniantur Catholicos Scriptores, quasi tradiderint Sacramentum pœnitentiæ absque bono motu suscipientium gratiam conferre, quod nunquam Ecclesia DEI docuit, nec sensit. Sed & falsò docent contritionem esse extortam & coactam, non liberam & voluntariam. Hucusque Tridentinum.

410. Contra Janfenistas errores Lutheri resuscitantes damnavit Alexand. VIII. propositiones: 14tam: *Timor Gehenna non est supernaturalis.* 15tam: *Attritio, que gehenna & pœnarum metu concipitur, sine dilectione benevolentie DEI propter se, non est bonus motus & supernaturalis.* 16tam: *Revera peccat, qui odio habet peccatum merè ob ejus turpitudinem, & disconvenientiam cum natura, sine ullo ad DEUM offensum respectu.*

Quæres sextò. An ex Concilio Tridentino inferri possit dolorem peccatorum ex metu pœnarum conceptum absque ullo DEI amore sufficientem esse ad Sacramentum pœnitentiæ?

R. Videtur dicendum Negative. Illud enim inferri non posset ex alio, quam ex cap. 4. Sess. 14. Ut autem refert Cardinalis Pallavicinus lib. 12. cap. 10. decretum illud. *Trident.* à quibusdam Theologis hoc modo conceptum erat. Illam contritionem, quam Theologi attritionem vocant, quod imperfecta sit, & solùm vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex gehennæ

& pœnarum metu, qui servilis dicitur, concipiatur, si voluntatem peccandi excludat, & dolorem qualemcunque de delictis commissis exprimat, statuit hæc sancta Synodus, & declarat, non solùm non facere hominem hypocritam, ut quidam blasphemare non verentur: verùm etiam sufficere ad Sacramenti hujus constitutionem, ac donum DEI esse ac Spiritûs S. impulsum verissimum, non quidem adhuc inhabitantis, sed tantùm moventis, quo pœnitens adjutus (cum sinè aliquo dilectionis in DEUM motu vix esse queat) viam sibi ad justitiam muniat, & per eum ad DEI gratiam faciliùs impetrandam disponitur. Verùm cum aliqui ex Patribus opponerent, falsum esse, quod hujusmodi dolor sine amore vix unquam concipi queat; deinde super eo, an attritio talis satis sit Sacramento constituendo, ita, ut homini attrito deleantur peccata absolutionis supervenientis vi, variare Authorum sententias: mutatum est decretum, & hoc modo propositum, & à Patribus approbatum. Illam contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur, quoniam vel ex turpitudinis peccati consideratione, vel ex Gehennæ & pœnarum metu communiter concipitur, si voluntatem peccandi excludat, cum spe veniæ, declarat hæc S. Synodus non solùm non facere hominem hypocritam, & magis peccatorem, verùm etiam donum DEI esse, & Spiritûs Sancti impulsum, non adhuc quidem inhabitantis, sed tantùm moventis, quo pœnitens adjutus viam sibi ad justitiam

Qq 2 parat.

parat. Ex quo decreto ita reformato nihil contra Sententiam, quæ ad dolorem, Sacramenti pœnitentiæ partem, amorem aliquem requirit, inferri potest.

Quæres septimò. An ex iis, quæ Tridentinum definivit, deduci possit, ad dolorem, qui est pars Sacramenti pœnitentiæ, aliquem DEI amorem requiri?

Re. Affirmativè. Quia Tridentinum definivit pœnitentiam ad baptismum prærequisitam exigere aliquem amorem, ex quo deducitur, etiam pœnitentiam ad Sacramentum pœnitentiæ prærequisitam exigere actum charitatis, cum non major requiratur pœnitentia ad baptismum, quàm ad Sacramentum pœnitentiæ, ut Theologi negantes necessitatem amoris in Sacramento pœnitentiæ facillè concedunt. Antecedens autem probatur.

Imò. Ex formalibus Trident. *sess. 6. cap. 6.* Ubi describens ex professo dispositionem ad justificationem per baptismum obrinendam requisitam imò loco ponit fidem: *Disponuntur ad ipsam justitiam, dum excitati divinâ gratiâ & adjuti fidem ex auditu concipientes liberè moventur in DEUM credentes vera esse, quæ divinitus revelata & promissa sunt: atque illud imprimis à DEO justificari impium per gratiam ejus, per redemptionem, quæ est in Christo JESU.* Deinde interlerit timorem servilem: *& dum peccatores se esse intelligentes, à divina justitiâ timore utiliter concutiuntur.* A quo timore velut à termino à quo peccatores allurgunt ad spem: *ad considerandam*

DEI misericordiam se convertendo, in spem eriguntur, fidentes DEUM sibi propter Christum propitium fore. Adjungit inchoatam DEI dilectionem: *illumque tanquam omnis justitiæ fontem diligere incipiunt,* non per amorem Spei, tui præcesserat, neque ut bonum nostrum, sed uti in se omnis justitiæ & bonitatis fons est, atque inde tandem Concilium oriri docet odium istud & detestationem adversus peccata, in quo consistit pœnitentia ad baptismum prærequisita: *ac propterea moventur adversus peccata per odium aliquod & detestationem, hoc est per eam pœnitentiam, quam ante baptismum agi oportet.* Demum sequitur propositum non peccandi de cætero: *dum proponunt suscipere baptismum, inchoare novam vitam, & servare divina mandata.*

2dò. Dominicus Soto, qui Tridentino quæ Theologus interfuit in 4. *dist. 14. q. 2. a. 5.* Testatur decretum illud Tridentini sumptum esse ex doctrina S. Thomæ, qui 3. p. q. 85. a. 5. in 0. actus, quibus DEO operanti cooperamur in pœnitentia, eodem ordine, quo Tridentinum enumerat, horum actuum primum principium est DEI operatio convertentis cor secundum illud *Thren. ult. Convertite nos Domine ad te, & convertemur:* Secundus actus est motus fidei, tertius est motus timoris servilis, quo quis timore suppliciorum à peccatis retrahitur: quartus actus est motus spei, quo quis sub spe veniæ consequendæ assumit propositum emendandi: quintus actus est motus charitatis, quo alicui peccatum displicet secundum seip-

seipsum, & non jam propter supplicia: Sextus actus est motus timoris filialis, quo propter reverentiam DEI aliquis emendam DEO voluntarius offert. Concludit Doctor noster: Sic igitur patet, quod actus pœnitentiæ à timore fervili procedit, sicut à primo motu affectus ad hoc ordinato: à timore autem filiali, sicut ab immediato & proximo principio.

3to. Doctrinam Angelicam à Tridentino canonizatam de actibus pœnitentiæ præcedentibus exprimit Catechismus Romanus juxta doctrinam Concilii Tridentini auctoritate S. Pii V. formatus, p. 2. cap. 5. Ubi quærit: quibus velut gradibus ad divinam illam pœnitentiæ virtutem ascenditur? Et respondet hoc modo: Misericordia DEI nos prævenit, cordaque nostra ad se convertit, deinde hoc lumine illustrati per fidem ad DEUM animo tendimus, præterea motus timoris consequitur, & suppliciorum acerbitate proposita animus à peccatis revocatur. Huc deinde procedit spes impetrandæ à DEO misericordiæ, quâ erecti vitam & mores emendare constituimus. Postremò charitate corda nostra accenduntur, ex qua liberalis ille timor probis & ingenuis filiis dignus oritur, atque ita unum illud veriti, ne qua in re DEI majestatem lædamus, peccandi consuetudinem deserimus. His igitur quasi gradibus ad hanc præstantissimam pœnitentiæ virtutem pervenitur.

4to. Cum præcedentibus concordant Canones sequentes: sine charitate in nobis non potest esse vera pœni-

tentia. *Can. si quis. 49. dist. 1. de Pœnitent.* Non in solo timore vivit homo, Quem pœnitet, oportet non solum timere DEUM Judicem, sed & justum diligere: non timeatur pro pœna, sed ametur pro gloria. *Can. nullus exspectet. 6. dist. 7. de Pœnitent.*

Quæres octavo. An Tridentinum intelligendum sit de actu charitatis Theologicæ, quâ DEUS diligitur super omnia, vel de actu amoris concupiscentiæ?

2. Quæ Tridentini mens fuerit, colligitur ex illis, quæ Cardinalis Pallavicinus refert *lib. 8. cap. 13. & 14.* ubi modo adducit rationem, quare definitum, quod ad justificationem per Sacramentum baptismi (idem est de Sacramento pœnitentiæ) dilectionis DEI actus prærequiratur: Ideo visum fuisse Concilio, cum fide & spe jungere aliquem dilectionis actum, quia si pœnitentia tota esset ex timore, sine amore justitiæ, & dolor esset propter pœnam tantum, & non propter DEI offensam, infructuosa esset pœnitentia, 2do refert Cardinal, cum *cap. 7. ejusdem Sess. 6.* formam justificationis esse diceretur charitatem, quæ per Spiritum Sanctum diffunditur in cordibus eorum, qui justificantur, atque iis inheret: aliqui ex Patribus admonuerunt, quomodo id subsisteret, cum *cap. 6.* præcedenti charitas numeretur inter dispositiones, quæ præparant animam ad justitiam suscipiendam? quibus responsum est, quod in *cap. 6.* sermo sit de actu charitatis, in *capite vero 7°* significetur habitus charitatis.

Adde authoritatem S. Thoma 3. p. q. 86. a. 3. ubi S. Doctor quærit, utrum unum peccatum mortale possit remitti sinè altero? & respondet Negativè, probat autem hoc modo: sicut ostensum est (videlicèt, ut notatur à margine, *art. preced.* ubi agitur de pœnitentia etiam ad baptismum prærequisita) peccatum mortale non potest remitti sinè vera pœnitentiâ, ad quam pertinet deferere peccatum, in quantum est contra DEUM, quod quidem commune est omnibus peccatis mortalibus; ubi autem est eadem ratio, est idem effectus. Unde non potest esse vere pœnitens, qui de uno peccato pœnitet, & non de alio. Si enim dupliceret illi peccatum, quia est contra DEUM supra omnia dilectum, quod requiritur ad rationem pœnitentiæ, sequeretur, quod de omnibus peccatis doleret.

Quæres nond. Quotuplex charitas seu amor DEI super omnia in actu pœnitentiæ intervenire potest?

R. Vel perfecta, vel imperfecta. Actus charitatis perfectæ & imperfectæ diversa habent principia, & diversos effectus. Diversitas principii colligitur ex S. Thoma in 2. Sentent. dist. 3. ad 1. Actus charitatis potest dici dupliciter: vel qui est ex charitate, intellige habitu charitatis, & hoc non est nisi in habente charitatem; vel qui non est à charitate, & hic actus non est meritorius, vel generativus, sed sicut præparatorius: & sic actus charitatis ante charitatem habitam haberi potest, sicut facere iusta est ante habitum iustitiæ.

Et dist. 28. q. 1. a. 3. Sicut aliarum virtutum actus dupliciter considerari possunt, vel secundum quod sunt à virtute, vel secundum quod antecedunt virtutem, ita etiam est de charitate; potest enim aliquis etiam charitatem non habens, intellige: quoad habitum, diligere proximum & DEUM: & hoc diligere intelligitur actus charitatis sub præcepto directè cadere, & non solum secundum quod à charitate procedit, *add.* Diversos habent effectus actus charitatis perfectæ & imperfectæ. Contritio ex charitate perfecta justificat extra Sacramentum. Ita Trident. Sess. 14. cap. 4. docet contritionem charitate perfectam, priusquam hoc Sacramentum actu suscipiatur, DEO reconciliare.

Damnatae quoque sunt sequentes propositiones Bajanæ: 31ma: Charitas perfecta & sincera, quæ est ex corde puro conscientia bona & fide non ficta tam in catechumenis, quam in pœnitentibus potest esse sine remissione peccatorum. 32ta: Charitas illa, quæ est plenitudo legis, non est semper conjuncta cum remissione peccatorum. 33ta: Catechumenus iuste, rectè, & sanctè vivit, & mandata DEI observat, & legem implet per charitatem ante obtentam remissionem peccatorum, quæ in baptismi lavacro demum percipitur. 70ma: Homo existens in peccato mortali, sive in reatu aterna damnationis potest habere veram charitatem, & charitas etiam perfecta potest consistere cum reatu aterna damnationis. 71ma: Per contritionem etiam cum charitate perfecta, & cum voto suscipiendi Sacramentum conjunctam non remittitur crimen

crimen extra earum martyrii, sine actuali Sacramenti susceptione.

Charitas imperfecta non extra, sed in & cum Sacramento justificat: ita enim Catechismus Romanus p. 2. cap. 5. q. 32. Quoniam pauci ad hunc gradum (contritionis charitate perfectæ) perveniunt, necesse fuit, ut Clementissimus Dominus faciliori ratione communi hominum saluti consuleret, quod quidem admirabili consilio effecit; cum claves regni cœlestis Ecclesie tradidit. Etenim ex fidei catholica doctrina omnibus credendum & constanter affirmandum, si quis ita animo affectus sit, ut peccata admissa doleat, simulque in posterum non peccare constituat, etsi hujusmodi dolore non afficiatur, ut ad impetrandam veniam satis esse possit, ei tamen, cum tamen peccata Sacerdoti ritè confessus fuerit, vi clavium scelerata omnia remitti ac condonari, & Ecclesie clavibus aditum in cœlum aperiri.

Quæres 1° modò. In quo formaliter consistat distinctio illa charitatis perfectæ extra Sacramentum justificantis à charitate imperfecta in Sacramento tantum justificante?

1°. Id explicatu esse difficile. Præ reliquis tamen placet explicatio Cardinalis Bellarmini Lib. 6. de grat. & liber. arbitr. cap. 7. Dilectio DEI sive ut Authoris bonorum naturalium sive supernaturalium alia est perfectæ, alia imperfecta: idque tribus modis.

1mo. Alia est perfectæ, quæ est dilectio DEI super omnia, quæ videlicet DEUM rebus omnibus anteponit: alia

imperfecta, quæ afficitur quidem ad DEUM, sed nondum illum rebus cæteris præfert. Talis imperfecta charitas non est charitas Theologica, de cujus perfectione essentiali est, quod DEUM super omnia diligat, ut constat ex 8. Th. 2. 2. q. 184. a. 3. ad 3. Nec sufficit ad Sacramentum pœnitentiæ, cum non excludat voluntatem peccandi, utpote cum affectu ad peccatum compossibilis. Quis enim ex maximis peccatoribus, DEO proposito, non habet aliquem affectum ad eum?

2do. Alia est perfectæ, quæ DEUM non solum rebus omnibus præfert, sed majore ardore & vehementiâ ad illum afficitur, quam in ullam rem creatam. Quæ dici solet dilectio super omnia tam appetitivè, quam intensivè. Alia imperfecta; quoniam æstimat quidem super omnia DEUM, & mallet cætera omnia potius quàm illum perdere, tamen non ita vehementer, quod attinet ad intensionem, afficitur ad DEUM ac in res creatas. Hanc perfectionem Catechismus Romanus. p. 2. cap. 5. q. 32. Ad contritionem extra Sacramentum justificantem requirere videtur: ita enim ait: ut enim hoc concedamus contritione (videlicet extra Sacramentum) peccata deleri, quis ignorat illam adeò vehementem, acrem, intensam esse oportere, ut doloris acerbitas cum scelerum magnitudine æquari conferrique possit. Sequuntur Theologi, qui docent in majori peccatore majorem & magis intensam debere esse charitatem & contritionem, ut extra Sacramentum justificetur.

312. Alia est perfecta, quoniam non modò DEUM super omnia diligit unico actu voluntatis; dum eum cogitat summum & infinitum bonum esse; sed etiam perseverat in dilectione usque ad impletionem omnium mandatorum, quæ dicitur dilectio DEI super omnia, quoad affectum & effectum. Alia est imperfecta; quoniam afficitur quidem in DEUM super omnia, dum eum cogitat summum esse bonum, & nulla occurrit tentationis occasio; at tamen occurrente aliquo objecto alliciente facilè deficit, & extinguitur. Hæc perfectio charitatis pulchrè describitur in *can. qui vult. 16. dist. 2. de Pœnit.* Ubi S. Augustinus dicit: Si quis habet voluntatem sustinendi omnia pro Christo, & tamen si immineat ei periculum, in rei veritate non sustineret, reverà iste habet charitatem, licet modicam, quæ postea augetur, quando cum effectu paratus est omnia sustinere. Verba Canonis sunt: qui vult facere DEI mandata (quodam motu bono scilicet non effectiois, ut inquit Gloss.) & non potest, jam quidem habet voluntatem bonam, sed adhuc parvam & invalidam; poterit autem, cum magnam habuerit & robustam. Quando enim Martyres magna illa mandata fecerunt, magnâ utique voluntate, id est magnâ charitate fecerunt, de qua charitate ipse Dominus ait: Majorem hæc charitatem nemo habet &c. Ipsam charitatem Apostolus Petrus nondum habuit, quando timore Dominum ter negavit: timor enim non est in charitate, sicut ait Joannes Evangelista in Epistola sua, sed perfecta charitas fo-

ras mittit timorem: Et tamen, quamvis parva & imperfecta, non deerat, quando dicebat: Domine animam meam pro te ponam. Si quis tantam habuerit charitatem, ut paratus sit pro fratribus etiam mori, perfecta est in illo charitas. Sed nunquid mox ut nascitur, jam profus perfecta est? Ut perficiatur, nascitur, cum fuerit nata, nutritur, cum fuerit nutrita, roboratur, cum fuerit roborata, perficitur, cum ad perfectum venerit, quid dicit? Mihi vivere Christus est, & mori lucrum. Hanc Doctrinam S. Augustini in *cit. can.* Relatam applicat Doctor Angelicus ad pœnitentiam. 1. 2. q. 113. a. 10. in O, „Est iste communis & consuetus cursus „justificationis, ut DEO movente interius animam hanc convertatur ad DEUM, primò quidem conversione imperfectâ, ut postmodum ad perfectam deveniat, quia charitas meretur auferi, ut aucta mereatur perfici, sicut Augustinus dicit. *Tr. 5. in Epist. Joan.* „loco videlicet in *Can. cit.* Quandoque „verò DEUS tam vehementer animam „mover, ut statim quandam perfectionem justitiæ assequatur, sicut fuit in conversione S. Pauli.

Quæres undecimò. An habens charitatem imperfectam, Sacramentum baptismi vel pœnitentiæ suscipere nequeat, æternum pereat, ac ita is qui diligit DEUM super omnia damnetur?

æ. Theologi, qui docent attritionem ex charitate imperfecta in Sacramento, & non extra illud justificare, admittunt tamen, quod in casu necessitatis, quo Sacramentum suscipi nequit, attritio ex chari-

charitate DEI super omnia ad justificationem sufficiat, DEO perfectionis defectum supplente. Probant id primò ex *Can. quem pœnitet. 88. Dist. 1. de Pœnit.* ubi ita *s. Augustinus*: „ Sæpe contingit, „ quod pœnitens non potest confiteri „ coram Sacerdote, quem desideranti „ nec locus nec tempus offert, & si ille, „ cui confitebitur, potestatem solvendi „ non habet, fit tamen dignus venia ex „ Sacerdotis desiderio: mundati enim „ sunt leprosi, dum irent ostendere ora „ Sacerdotibus, antequam ad eos pervenirent. Unde patet Dominum ad cor „ respicere, dum ex necessitate prohibentur ad Sacerdotes pervenire. Probat *2dò ex cap. Apostolicam. de Presbyt. non baptizato.* ubi *Innocent. III.* „ Presbyterum, quem sine unda baptismatis „ extremum diem clausisse significasti, „ quia in S. Matris Ecclesiæ fide & Christi nominis confessione perseveravit, „ ab originali peccato solutum, & cœlestis Patriæ gaudium esse adeptum asserimus incunctanter. „ Probat assertum autoritate *Ss. Augustini & Ambrosii.* *Augustinus lib. 8. de civit. DEI.* dicit: Baptismus invisibiliter ministratur, quem non contemptus religionis, sed terminus necessitatis excludit. *S. Ambrosius lib. de obitu Valentiani* idem asserit.

Quæres *duodecimò.* Quid tandem in hac controversia practicè tenendum?

R. 1mò. Id constat ex prop. primâ damnata ab *Innoc. XI.* *Non esse licitum in Sacramentis consciendis sequi opinionem probabilem de valore Sacramenti relicta tutiore.* Opinionem autem, quæ docet,

R. D. Schnorrenberg Instit. J. Can.

quod ad valorem Sacramenti pœnitentiæ attritio ex amore DEI super omnia imperfecto requiratur, tutiorem esse, nullus dubitabit.

R. 2dò. Sententia quæ asserit ad dolorem Sacramentalem sufficere quodcumque motivum supernaturale absque ullo actu charitatis Theologicæ, quamvis sit probabilis, & à pluribus adhuc hodie teneatur, attamen videtur dici non posse, quod certa sit, alias sententia opposita actum charitatis requirens, foret improbabilis, & certò moraliter falsa, cum tamen *Alexand. VII. Ann. 1667. 5. Maji* in speciali decreto super hac controversia dato sub pœna excommunicationis prohibeat, ne quis alicujus Theologicæ censuræ alteriusvè injuriæ aut contumeliæ notâ taxare audeat, sive sententiam negantem necessitatem alicujus dilectionis DEI in attritione ex metu gehennæ concepta, quæ, inquit Pontifex, hodie inter Scholasticos communior videtur, sive sententiam asserentem dictæ dilectionis necessitatem, donec à Sede Apostolica fuerit aliquid hac in re definitum.

R. 3tò. In praxi igitur non videtur recedendum à Doctrina Cleri Gallicani in Generali conventu Anno 1700. subscribentibus omnibus Episcopis & Archi-Episcopis Galliæ definita, & Curatoribus animarum hunc in modum proposita: „ De dilectione DEI sicut ad „ Sacramentum baptismi in adultis, ita „ ad Sacramentum pœnitentiæ, quæ est „ laboriosus baptismus, requisita, ne „ necessariam Doctrinam omittamus, „ hæc duo imprimis ex *S. Synodo Tri-*

R r

„ dentina

dentina monenda & docenda duximus;
 „*imum*, ne quis putet in utroque Sa-
 „cramento requiri præviam contritio-
 „nem eam, quæ sit charitate perfecta,
 „& quæ cum voto Sacramenti, ante-
 „quam actu suscipiatur, hominem Deo
 „reconciliet: alterum, ne quis putet
 „in utroque Sacramento securum se ef-
 „se, si præter Fidei & Spei actus non
 „incipiat diligere DEUM tanquam om-
 „nis justitiæ fontem: neque verò sa-
 „tis adimpleri potest utriusque Sacramen-
 „to necessarium vitæ novæ inchoandæ
 „ac servandæ divina mandata proposi-
 „tum, si pœnitens primi & maximi
 „mandati, quo DEUS toto corde dili-

gitur, nullam curam gerat, nec sit
 „saltem animo sic præparato, ut ad il-
 „lud exequendum divinâ opitulante
 „gratiâ sese excitet, & provocet. Pla-
 „cet etiam caveri à Sacramenti pœniten-
 „tiæ, ministris, ne in hoc Sacramento
 „aliisque conferendis sequantur opinio-
 „nem probabilem de valore Sacramen-
 „ti, relicta tutiore, neve pœnitentes
 „ipforum fidei animam suam commit-
 „tentes admonere cessent, ut in pœni-
 „tendo inchoatâ saltem dilectionis DEI
 „ineant viam, quæ sola secura sit, gra-
 „viter peccaturi in hoc salutis disci-
 „mine, vel eo solo, quod certis in-
 „certa præponant.

S. Quintus.

D E

Satisfactio.

Quæres primò. Quid Satisfactio?

R. Pœnitentia hominis Christiani post lapsum continet satisfactionem per jejunia, eleemosynas, orationes, & alia pia spiritualis vitæ exercitia, non quidem pro pœna æterna, quæ vel Sacramento vel Sacramenti voto remittitur, sed pro pœna temporali. *Trident. Sess. 6. cap. 14. cujus dat rationem Sess. 14. cap. 8.* Quia divinæ justitiæ ratio exigere videtur, ut aliter ab eo in gratiam recipiantur, qui ante baptismum ignoranter deliquerunt, aliter verò, qui semel à peccati & Dæmonis servitute liberati, & accepto Spiritûs S. do-

no scienter templum DEI violare, & Spiritum S. contristare non formidaverunt. Divinam etiam clementiam decet, ne ita nobis absque ulla satisfactione peccata dimittantur, ut occasione acceptâ, peccata leviora putantes, velut injuriû & contumeliosi Spiritui S. in graviora labamur, thesaurizantes nobis iram in die iræ.

Quæres secundò. Quotuplex Satisfactio?

R. Publica & privata. Publica ab Episcopo publicè peccantibus in foro externo ad satisfaciendum publico imponitur. De quo *in cap. manifesta. 1. de Pœnit. & remiss.* Manifesta peccata non sunt

sunt occultâ correctione purganda ; nam qui publicè peccant , etiam publicè puniendi sunt , ut tollatur Scandalum , & alii territi à similibus arceantur. Et *Tridentinum* : Apostolus monet publicè pœnitentes palam esse corripiendos ; quando igitur ab aliquo publicè & in conspectu multorum crimen commissum fuit , unde alios Scandalo offensos commotòsque fuisse non sit dubitandum , huic condignam pro modo culpæ pœnitentiam publicè injungi oportet , ut quos exemplo suo ad malos mores provocavit , suæ emendationis testimonio ad rectam revocent vitam. Episcopus tamen publicæ pœnitentiæ genus in aliud secretum poterit commutare , quando ita magis judicaverit expedire. *2do*. Privata satisfactio fit soli DEO vel per pœnas à DEO inflictas patienter toleratas , vel per opera pœnalia sponte suscepta , aut à Confessario injuncta : ut enim ait *Trident. Sess. 14. cap. 9.* Tanta est divinæ munificentiae largitas , ut non solum pœnis sponte à nobis pro vindicando peccato susceptis aut Sacerdotis arbitrio pro mensura delicti impositis , sed etiam : quod maximum amoris argumentum est , temporalibus flagellis à DEO inflictis , & à nobis patienter toleratis , apud DEUM Patrem per JESUM Christum satisfacere valeamus.

Quæres *tertio*. Quæ satisfactio in Sacramento pœnitentiæ injungenda ?

1. Illam graphicè describit *Tridentinum Sess. 14. cap. 8.* Debent Sacerdotes Domini , quantum Spiritus & prudentia suggererit , pro qualitate criminum ,

& pœnitentium facultate salutare & convenientes satisfactiones injungere : ne , si forte peccatis conniveant , & indulgentiùs cum pœnitentibus agant , levissima quædam opera pro gravissimis delictis injungendo , alienorum peccatorum participes efficiantur. Habeant autem præ oculis , ut satisfactio , quam imponunt , non sit tantum ad novæ vitæ custodiam & infirmitatis medicamentum , sed etiam ad præteritorum peccatorum vindictam & castigationem ; procul dubio enim magnopere à peccato revocant , & quasi freno quodam coercent hæ satisfactoriæ pœnæ , cautioreque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt. Medentur quoque peccatorum reliquiis , & vitiosos habitus malè vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt. Neque verò securior ulla via in Ecclesia DEI unquam existimata fuit ad amovendam imminentem à Domino pœnam , quam ut hæc pœnitentiæ opera homines cum vero animi dolore frequentent. Accedit ad hæc , quod dum satisfaciendo patimur pro peccatis , Christo JESU , qui pro peccatis nostris satisfacit , ex quo omnis nostra sufficientia est , conformes efficimur , certissimam quoque inde arham habentes : quod si compatimur , & conglorificabimur.

Quæres *quarto*. An sub mortali confessarius sit obligatus imponere pœnitentiam peccatis proportionatam ?

1. Affirmativè , & colligitur ex *Trident. loc. cit.* Ne si fortè peccatis conniveant , & indulgentiùs cum pœnitentibus agant , levissima quædam opera

Rt 2 pro

pro gravissimis delictis injungendo, alienorum peccatorum participes efficiantur.

Quæres quintò. An eadem pro iisdem peccatis omnibus injungenda pœnitentia?

R. Negativè. Ne adinstar imperiti medici uno collyrio omnium oculos velit curare. *Can. necesse. 3. Dist. 29.* Sed pœna non tam secundùm quantitatem excessûs, quàm pœnitentis contritionem per discreti Sacerdotis arbitrium est moderanda, pensatâ qualitate personarum, super fornicatione, adulterio, homicidio, perjurio, & aliis criminibus, consideratis circumstantiis omnibus, competens pœnitentia delinquenti est imponenda, prout ejus saluti Sacerdos viderit expedire. *Cap. DEUS, qui. 8. de Pœnit. & Remiss. Can. mensuram. 86. Dist. 1. de Pœnitent.*

Quæres sextò. Quæ severitas antiquorum canonum in pœnitentiis imponendis?

R. Pro uno peccato mortali canones antiqui pœnitentiam septem annorum injungebant, constat ex *Can. hoc ipsum. 11. caus. 33. q. 2.* ubi id probatur exemplo Mariæ Sororis Aaronis, quæ propter murmurationem percussa est leprâ, à qua non est mundata, nisi post septem dierum pœnitentiam extra castra factam: & exemplo Regis Davidis, qui propter adulterium & homicidium pro pœnitentia jejunavit septem diebus. Rationem hanc dat *Gloss.* ut sicut propter peccatum septiformis Spiritûs gratiam amisit, ita per pœnitentiam septennem eam recuperet. In *Can. Presbyter. 5. dist. 22.*

Sacerdoti propter fornicationem gravissima pœnitentia decem continuis annis peragenda imponitur.

Quæres septimò. Cur rigor ille canonum non amplius servatur?

R. Defectus nostrorum temporum, quibus non solum merita, sed corpora ipsa hominum defecerunt, districtio illius non patitur in omnibus manere censuram. *Can. fraternitatis. 7. dist. 34.*

Quæres octavò. An Confessarius in rigore pœnitentiarum excedere possit?

R. Affirmativè. S. Chrysostomus in *Can. alligant. 12. caus. 26. q. 7.* rigorismum hunc ita exagitat. Alligant onera gravia & importabilia, Tales sunt etiam nunc Sacerdotes, qui omnem justitiam populo mandant, & ipsi nec modicè servant, videlicèt, non ut facientes sint justi, sed ut dicentes appareant just. Tales sunt, & qui grave pondus venientibus ad pœnitentiam imponunt: qui dicunt, & non faciunt, & sic dum pœna presentis pœnitentiæ fugitur, contemnitur peccati pœna futura. Sicut enim si fascem super humeros adolescentis, quem non potest bajulare, posueris, necesse habet, ut aut fascem rejiciat, aut sub pondere confringatur: sic & homini, cui grave pondus pœnitentiæ imponis, necesse est, ut aut pœnitentiam tuam rejiciat, aut suscipiens dum ferre non potest, scandalizatus amplius peccet. Deinde, etsi erramus modicam pœnitentiam imponentes, nonnè melius est propter misericordiam rationem reddere, quam propter crudelitatem? Ubi enim Paterfamilias largus est, dispensator non debet esse tenax. Si DEUS benignus

nus est, ut quid Sacerdos ejus austerus? Vis apparere Sanctus circa vitam tuam esto austerus, circa alienam benignus.

Quæres nonò. An illi, qui in hac vita sufficientem pœnitentiam non ogerunt, puniantur in altera vita?

R. Cum S. August. in *Can. nullus. 6. dist. 7. de Pœnit.* Affirmativè. Nam prius purgandus est igne purgationis, qui in aliud sæculum distulit fructum conversionis. Hic autem ignis licet æternus non sit, miro tamen modo est gravis: excellit enim omnem pœnam, quam unquam passus est aliquis in hac vita. Nunquam in carne tanta inventa est pœna, licet mirabilia passi sint Martyres tormenta, & multi nequiter iniqui tanta sustinuerunt supplicia. Studeat ergo quilibet sic delicta corrigere, ut post mortem non oporteat talem pœnam tolerare.

Quæres decimò. An per indulgentias pœna peccatorum remitti possit?

R. Affirmativè. Constat ex *Extrav. 2. de Pœnitent. & Remiss. inter commun.* Ubi indulgentiarum thesaurum ita explicat Clemens Papa VI. Christus Dominus infinitum thesaurum militanti Ecclesiæ acquisivit volens suis thesaurizare filiis pius Pater: ut sic sit infinitus thesaurus hominibus, quo qui usi sunt, DEI amicitia participes sunt effecti. Quem quidem thesaurum non in sudario repositum, non in agro absconditum, sed per B. Petrum cæli Clavigerum ejusque Successores, suos in terris Vicarios commisit fidelibus salubriter dispensandum: & propriis & rationalibus causis, nunc pro totali, nunc

pro partiali remissione pœnæ temporalis pro peccatis debitæ tam generaliter quàm specialiter, prout cum DEO expedire cognoscerent, verè pœnitentibus & confessis misericorditer dispensandum. Ad cujus quidem thesauri cumulum Beatæ DEI genetricis omniumque electorum, à primo justo usque ad ultimum, merita adminiculum præstare noscuntur: de cujus consumptione seu minutione non est aliquatenus formidandum, tum ob infinita Christi merita, tam pro eo, quod quantò plures ejus applicatione trahuntur ad justitiam, tantò magis accrescit ipsorum cumulus meritorum.

Quæres undecimò. Quæ condiciones requiruntur ad valorem indulgentiarum?

R. Cum *Gloss. in Extrav. 1. de Pœnit. & Remiss. verb. consistebuntur.* Ad hoc, ut indulgentiæ valeant, requiruntur quinque: Autoritas in concedente, idoneitas in recipiente, pietas in fine, utilitas in opere, & congruitas in tempore.

1mo. *Autoritas in concedente.* Imprimis in Summo Pontifice est plenitudo potestatis conferendi indulgentiam, *cap. cum ex eo. 14. de Pœnit. & Remiss.* Rationem dat *Gloss. in cit. extrav.* Sicut in corpore humano materiali est caput unum, in quo omnes sensus seu plenitudo sentiendi existit, sic in militante Ecclesia est unum caput, videlicet Romanus Pontifex, in quo est plenitudo potestatis & autoritatis, quam Christus contulit, quando B. Petro dixit: *Quodcumque ligaveris in terris, erit ligatum & in cælis, & quodcumque solveris, erit solutum.* Hæc

R 1 3 . . . autho-

authoritas deinde communicatur Archi-
Episcopis, limitatè tamen, qui habent
potestatem concedendi indulgentias in
tota sua Provincia non solùm tempore
visitationis, sed etiam extra illud, *cap.
nostro. 15. de Pœnitent. & Remiss.* Item
Episcopis, ut dicitur *in cit. cap. cum ex
eo. ibi*: Quia per indiscretas & super-
fluas indulgentias, quas quidam Eccle-
siarum Prælati facere non verentur, &
claves Ecclesiæ contemnuntur, & pœ-
nitentialis satisfactio enervatur, potestas
concedendi indulgentias restringitur, ne
Episcopi in dedicatione Ecclesiæ ultra
annum, & in anniversario dedicationis
uti & in aliis casibus indulgentiam ul-
tra 40. dies dare possint. Confirmantur
hæc in *cap. indulgentia. 3. eod. tit. in 6.*
Indulgentiæ autem ab Episcopo datæ val-
ent pro solis subditis. *Cap. quod autem.
4. de Pœnitentiis & Remiss.* Sufficit verò,
quod Episcopus sit confirmatus, quam-
vis non consecratus, nec in sacris con-
stitutus; quia dare indulgentiam est
actus jurisdictionis & non Ordinis. De-
mum Prælati Episcopo inferiores nul-
lam habent potestatem concedendi in-
dulgentiam. *Cap. accedentibus. 12. de ex-
cess. Pralat.* Nisi per Privilegium, con-
suetudinem aut præscriptionem tale jus
obtinuerint.

2da. Idoneitas in recipiente. Nam
thesaurus Ecclesiæ non applicatur primò
nisi ei, qui est membrum Ecclesiæ. *Can.
nihil. 33. caus. 11. q. 3. Can. Si quis à Ca-
tholica. 7. caus. 23. q. 4.* Secundò nisi ju-
sto: quia certum est, quod remanente
culpâ non remittatur pœna, cum secun-
dùm Augustinum non dimittat DEUS

dedecus culpæ sinè decore justitiæ: Si
autem manente culpâ remitteretur pœ-
na, esset dedecus culpæ cum decore
justitiæ. *Gloss. in cit. Extray.* Oportet igitur,
quod capax indulgentiæ sit pur-
gatus à culpa. Ideo communiter in li-
teris indulgentiarum exprimitur: *Verè
pœnitentibus & confesfis.*

3ta. Nisi libero ab excommunicatio-
ne majore, per quam excommunicatus
à communibus Ecclesiæ bonis excludit-
ur. Demum vivis datur indulgentia per
modum absolutionis exercendo in illos
velut in subditos potestatem jurisdic-
tionis, defunctis per modum suffragii,
dum DEO exhibetur & offertur pro de-
functis quondam concivibus & membris
Ecclesiæ militantis satisfactio & quasi
pretii solutio cum precibus, ut DEUS
illam misericorditer acceptet, & pœnam
temporalem remittat.

3ta. *Pietas in fine*, hoc est honor
DEI & exaltatio Fidei; in omni enim
concessione indulgentiarum attendi de-
bet, ut per talem dispensationem the-
sauri Ecclesiæ honoretur DEUS, & ex-
altetur Fides. *Gloss. in cit. Extray.*

4ta. *Utilitas in opere*, hoc est quod
opus pro indulgentia obtinenda impo-
situm utile sit & ordinabile ad finem
prædictum scilicet ad honorem DEI &
fidei exaltationem. Circa quod avertit
cit. Gloss. quod in concessione indul-
gentiæ non attendatur quantitas, sed
genus operis: indulgentia enim prin-
cipaliter respicit gratiam, non meri-
tum, aliàs enim non diceretur indul-
gentia. Si enim quis offendisset Re-
gem, ita ut propter offensam hujus-
modi

modi secundum patriam legem manu vel pede truncari mereretur, ac ut liberaretur ab hac poena Principi duo vel tria millia florenorum offerret, talis liberatio remissio dici non mereretur, sed potius redemptio & quaedam commutatio: si autem condonaret poenam huiusmodi liberaliter, & ei pro poena vitanda leve quid imponeret, liberatio hæc remissio diceretur. Ergo indulgentiæ Ecclesiasticæ principaliter respiciunt gratiam, non meritum: meritum, inquam, non proprium, sed alienum, nempe meritum Christi, super quo fundantur, & ex quo sumuntur.

5to. *Congruitas in tempore*; videlicet exigitur, ut discretè pro exigentia loci, temporis & personarum concedantur: ideo *Trident. Sess. 25. in decreto de indulgentiis* agnoscens Ecclesiæ potestatem concedendi indulgentias à Christo divinitus concessam præcipit in his concedendis moderationem juxta veterem & probatam in Ecclesia consuetudinem adhiberi, ne nimiam facilitate Ecclesiastica disciplina enervetur, abusus verò, qui in his irrepsit, quorum occasione insigne hoc indulgentiarum nomen ab hæreticis blasphematur, emendari, pravos questus omnes pro his consequendis, unde plurima in Christiano populo abusu causa proflixit, aboleri. Ad hunc finem idem *Trident. Sess. 21. cap. 9.* ordinavit, indulgentias aut alias speciales gratias deinceps per Ordinarios locorum esse publicandas, ex quo juxta declarationem S. Congregationis, quamvis Religiosi indulgentias olim à Pontificibus con-

cessas publicare potuerint, attamen illas post *Trident.* datas absque Ordinarii licentia publicare nequeunt.

Quæres *duodecimò.* Quæ diversitas indulgentiarum?

1o. *1mò.* Ex parte remissionis alia est totalis alia partialis, colligitur *ex cit. Extrav. 2. de Pœnit. & remiss.* ibi: *nunc pro totali, nunc pro partiali remissione.* Per partialem remittitur pars poenæ; & si remittatur poena, pro qua aliàs per poenitentiam 40. dierum juxta rigorem antiquorum canonum Satisfactio fieri debeat, vocatur quadràgena. Totalis est per quam omnis poena peccatis debita, dummodo subjectum sit dispositum, remittitur.

2do. Ex parte illorum, quibus indulgentia conceditur, in personalem, localem, & realem dividitur. Personalis per se & directè personis, ut confratribus v. g. illius fodalitatis &c. sine determinatione ad certum locum vel rem materiale conceditur. Localis est, quæ pro loco Sacro, visitantibus v. g. illam Ecclesiam datur. Realis, quæ certæ rei materiali est affixa, ut quæ datur habentibus tale numisma vel rosarium &c. Ex parte durationis alia est perpetua, alia temporalis: perpetua semper durat, usque dum revocetur, temporalis ad certum annorum numerum conceditur, eoque elapso expirat.

3to. Indulgentia totalis alia est in anno Jubilæo, alia per modum Jubilæi, alia tantum simpliciter plenaria. Annus Jubilæus ortum habet ab anno Jubilæi legis veteris: ut enim dicitur *in cit. Extrav. 2. de Pœnitent. & remiss.*
annus

annus quinquagesimus in lege Mosai-
ca, quam non venit Dominus solvere,
sed spiritualiter adimplere, jubilæus rem-
issionis & gaudii, sacæque dierum
numerus, quo lege fit remissio, cen-
sebatur, quia in illo, præterquam quòd
ab agricultura cessaretur, omnia debita
remittebantur, servi manumittebantur,
possessiones antiquæ Dominis antiquis
testituebantur, unde & annus remissio-
nis appellabatur. Quia autem erat figu-
ra plenissimæ concessionis aliquando
per Christum consequendæ Romani
Pontifices in lege nova annum Jubi-
læum instituerunt, & imprimis Boni-
facius VIII. in *extrav. Antiquorum. 1. de
Pœnit. & remiss.* quolibet centesimo an-
no Romam ad Basilicas Ss. Apostolo-
rum Petri & Pauli reverenter acceden-
tibus verè pœnitentibus & confessis
non solum plenam & largiorem, imò
plenissimam omnium suorum peccato-
rum sub his conditionibus concessit,
indulgentiam ut qui voluerint hujus-
modi indulgentiæ fieri participes, si
fuerint Romani ad minus XXX. die-
bus continuis, seu interpolatis, & sal-
tem semel in die, si verò peregrini fue-
rint & forenses, simili modo diebus
XV. ad easdem basilicas accedant. Ad-
dit Pontifex: Unusquisque tamen plus
merebitur, & indulgentiam efficacius
consequetur, qui basilicas ipsas amplius
& devotius frequentabit.

Deinde Clemens VI. in *Extrav. uni-
genitus. 2. de Pœnit. & remiss.* quia quin-
quagenarius numerus in testamentis,
veteri quidem ex legis datione, novo
ex visibili Spiritûs S. in discipulos mis-

sione, per quem datur peccatorum re-
missio singulariter honoratur: Præterea
cum pauci multorum respectu propter
vitæ hominum brevitatem valeant ad
annum centesimum pervenire, annum
centesimum ad annum quinquagesi-
mum reduxit, concedens plenissimam
peccatorum veniam de quinquaginta
in quinquaginta annos visitantibus B. B.
Petri & Pauli & Lateranensem Eccle-
sias, adjiciendo, ut ii etiam, qui pro
hac indulgentia consequenda accedunt,
si post iter arreptum impediti legitime,
quominus ad urbem illo anno valeant
pervenire, aut in via vel dierum præ-
taxato numero non completo discesse-
rint, verè pœnitentes & confessi ean-
dem indulgentiam consequantur.

Paulus II. ut refertur in *Extrav. quem-
admodum. 4. eod. tit.* annum Jubilæum
ad brevius tempus, videlicet ad annum
vigesimalium quintum reduxit, & quoli-
bet 25to anno basilicas B. B. Petri &
Pauli, Lateranensem quoque & S. MA-
RIÆ majoris visitantibus omnes & sin-
gulas indulgentias, & peccatorum re-
missiones concessit, quas Prædecessores
anno Jubilæo concesserunt.

Demum Sixtus IV. in *cit. extrav.
quemadmodum.* Idem confirmavit, si-
mul declarando: Ne propter alias in-
dulgentias hoc sanctum opus ac remis-
sionis & gratiæ annus Jubilæus inter-
mittatur, omnes & singulas plenarias,
aut etiam adinstar Jubilæi indulgentias,
ac etiam commutandi vota, aut super
eis, & malè ablati incertis, aut per
usurariam pravitatem, aut alium illicitum
modum extortis dispensandi &

com-

componendi, aut illa sub certo modo & forma remittendi, & deputandi confessarios cum potestate absolvendi etiam à Casibus Sedi Apostolicæ reservatis, facultates, concessiones, indulta quibuscunque Ecclesiis, Monasteriis, hospitalibus, piis locis, Universitatibus, Fraternitatibus quibuslibet tam in perpetuum, quam ad certum tempus in vita seu mortis articulo quovis modo vel causâ concessa durante anno Jubilæi esse suspensa: quæ tamen elapso anno

Jubilæi absque nova concessione vim suam recuperant. Excipiuntur indulgentiæ pro defunctis, quæ temporis anni Jubilæi in suo vigore manent. Indulgentia instar Jubilæi est, quando præter plenam peccatorum remissionem certa conceduntur privilegia, ut confitendi cuique confessario approbato, absolvendi à quocunque casu reservato, commutandi vota. Si hæc privilegia non adsint, est simpliciter indulgentia plenaria.

§. Sextus.

D E

Ministro Pœnitentiæ.

Quæres primò. Quis Minister Sacramenti Pœnitentiæ.

Re. Cum Concil. Florentino in decreto Eugenii: Minister hujus Sacramenti est Sacerdos habens autoritatem absolvendi vel ordinariam vel ex commissione Superioris, quod confirmat Trident. Sess. 14. cap. 7. declarans nullius momenti absolutionem eam esse; quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam vel delegatam non habet jurisdictionem.

Cui superaddit Sess. 23. cap. 15. Nulum etiam regularem posse confessiones Sæcularium, etiam Sacerdotum audire, nec ad id idoneum reputari, nisi aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem obtineat: pri-

R. D. Schnorrenberg Instir. J. Can.

vilegiis & consuetudine quacunque etiam immemoriali non obstantibus. Ex his colligitur in Ministro pœnitentiæ tria ad valorem absolutionis requiri: imò. Ordo Sacerdotalis, 2dò. Approbatio Episcopi, 3tò. Jurisdictio in pœnitentem. Patet quoque jurisdictionem distingui ab approbatione, cum hæc sit nudum Episcopi Judicium de idoneitate: illa autem sit expedita in actu secundo Jus dicendi facultas.

Quæres secundò. An solus Sacerdos Minister Sacramenti Pœnitentiæ?

Re. Affirmativè. Quia Jus ligandi & solvendi solis permissum est Sacerdotibus. Can. Verbum. 51. dist. 1. de Pœnitent. Mediator enim DEI & hominum homo Christus JESUS hanc Præpositis Ecclesiæ tradidit potestatem, ut & confitentibus pœnitentiæ Satisfactionem

S s darent,

darent, & eadem salubri satisfactione purgatos ad communionem Sacramentorum per januam reconciliationis admitterent. *Can. multiplex. 49. dist. 1. de Pœnit.* Quod convenit soli Sacerdoti, qui ritè fuerit ordinatus juxta claves Ecclesiæ, quas ipse concessit Apostolis eorumque Successoribus. *Cap. 1. de Sum. Trinit. §. una.* Ideo per *Trident. Sess. 14. cap. 6. & Can. 10.* damnantur, qui ad alios quosvis homines præter Episcopos & Sacerdotes clavium ministerium pertiniosè extendunt.

Nec objicias *cap. 2. de furtis*, ubi fur communionem non privatur, si Presbytero vel Diacono fuerit confessus. Et quod in *Can. quem pœnit. 88. dist. 1. de Pœnit.* dicitur, & simul repetitur in *Can. 1. dist. 6. de Pœnit.* Tanta est vis confessionis, ut si desit Sacerdos, confiteatur proximo; nam quamvis ad humiliatorem quis in necessitate confiteri possit Laico vel non Presbytero, attamen à non Presbytero nullus Sacramentaliter absolvi potest. Ut enim in *cit. loc.* subjungitur: Et si ille, cui confitebitur, potestatem solvendi non habeat, fit tamen dignus veniâ ex Sacerdotis desiderio, qui Socio confitetur criminis turpitudinem. Potest igitur quis, ut ait *Gloss. in cap. Pastoralis. 11. de officio Ordinar. §. præterea. verb. articulo mortis.* confiteri Laico in necessitate, sed Laicus non potest ipsum absolvere vel ligare, quia non habet claves Ecclesiæ. *cap. 1. de Sum. Trinitate.*

Quæres *tertiò.* Qualiter in ministro Pœnitentiæ necessaria approbatio?

R. Nulli potest committi jurisdictio

ad absolvendum aliquem sæcularem in foro pœnitentiæ, nisi habeat vel Parochiæ beneficium, vel approbationem Episcopi, quæ est hujus authenticum de idoneitate ministri testimonium ad Sacramentale munus obeundum, constat ex *cit. Trident. Sess. 23. cap. 15.* Circa quam approbationem singulariter notanda sunt sequentia:

1mò. Varia Ordines Regularium, maxime Mendicantes ob specialia merita & animarum fructum, quem in Ecclesia fecerunt, à Summis Pontificibus obtinuerunt Privilegia circa administrationem Sacramentorum, auditionem confessionum, sepulturam fidelium &c. Occasione horum Privilegiorum inter Episcopos & Rectores Ecclesiarum Parochialium ex una parte, & Ordines mendicantes ex altera, pacis æmulo satore zizaniorum procurante graves & periculosa discordiæ sunt suscitatae. Ad has sopiendas Bonifacius VIII. in *Extrav. super Cathedram. 2. de Sepulturis.* Circa auditionem confessionum sequentia ordinavit. *1mò.* Ut in singulis Civitatibus & Diocæsisibus, in quibus loca Fratrum Prædicatorum & Minorum consistere dignoscuntur, vel in Civitatibus & Diocæsisibus locis ipsis vicinis, in quibus loca hujusmodi non habentur, superiores prædictorum Regularium ad præsentiam Prælatorum eorundem locorum se conferant, per se vel per Fratres, quos ad hoc idoneos putaverint, humiliter petitori, ut Fratres, qui ad hoc electi fuerint, in eorum Civitatibus & Diocæsisibus confessiones subditorum suorum confiteri sibi volentium liberè

liberè audire valeant, & hujusmodi confitentibus, prout secundùm DEUM expedit cognoverint, pœnitentiâs imponere salutaris, atque eisdem absolutio- nis beneficium impendere de licentiâ, gratia & beneplacito eorundem. Deinde ut superiores eligere studeant personas sufficientes, idoneas, vitâ probatas, discretas, modestas, atque peritas ad tam sublime ministerium, & officium exequendum: quas sic electas ab ipsis præsentent, vel faciant præsentari Prælati, ut de eorum licentiâ, gratia, & beneplacito in Civitatibus & Diœcesibus confessiones audiant, extra civitates & Diœceses, in quibus fuerint deputatæ, confessiones nullatenus audituræ. Numerus autem personarum assumendarum ad hujusmodi officium exercendum esse debeat, prout Universitas Cleri & populi, ac multitudo & paucitas exigit eorundem, *37id.* Demum, si Prælati, id est Episcopi, quenquam ex dictis Fratribus præsentatis ad hoc officium nollent habere, vel non ducerent admittendum: eo amoto vel subtracto alius iisdem præsentandus deberet subrogari. Quod si autem Episcopi præfatis Fratribus ad confessiones audiendas electis hujusmodi licentiâ exhibere recusarent, Pontifex ex tunc ipsis, ut confessiones sibi confiteri volentium liberè & licitè audire possint, concedit de plenitudine Apostolicæ potestatis.

Cum per hanc moderationem æmulationes inter Clerum Regularem & sæcularem nondum sublata essent, Benedictus XI. Bonifacium secutus magis propendens in favorem Regularem in Ex-

trav. Inter cunctas. 1. de Privileg. Circa Sacramentum Pœnitentiæ sequentiâ ordinavit. Imprimis, ut electi Fratres à Superioribus suis ad audiendas confessiones liberè autoritate Apostolicâ, absque licentiâ Diœcesanorum, & aliorum Prælatorum inferiorum exemptorum vel non exemptorum, quibus subsunt, qui ad confitendum accedunt, audiant eis peccata sua confiteri volentes: Nec confessi ipsis Fratribus peccata illa, de quibus confessi sunt eis & absoluti pœnitentes, de illis Sacerdotibus propriis iterum confiteri teneantur: non obstante constitutione Generalis Concilii *in cap. omnis utriusque sexûs*: sed Sacerdotes ipsis taliter confessis & absolutis adstricti sint ministrare Eucharistiæ & extremæ unctionis Sacramenta. Ut tamen Diœcesanis honor debitus servetur, præcipit Pontifex, ut superiores vel per se vel per alios verbo vel scripto illis significant, se Fratres ad hujusmodi confessionum audiendarum officium elegisse, & non nominando, aut coram ipsis sistendo eos, nec illorum numerum exprimendo, petant humiliter à Diœcesanis eisdem, quod electi Fratres de eorum beneplacito & licentiâ dictum possint in eorum Civitatibus & Diœcesibus intra eis determinatos fines officium exercere. Quod si Episcopi denegent, aut intra triduum non concedant, ex tunc eidem Fratres nihilominus autoritate Apostolica hujusmodi officium exequantur.

Hæc dispositio Benedicti XI. Zelum Pastorum sæcularium contra Religiosos non restrinxit sed magis exacuit. Ideo

Clemens V. in Conci. Viennensi per *Clement. Dudum. 2. de Sepulturis* constitutionem Benedicti ad terminos constitutionis Bonifacianæ reduxit. Hæc omnia cessant post Trident. ut imprimis declaravit Pius V. apud Paxjord. *lib. 3. tit. 4. n. 119.* Declaramus decretum Concilii Trident. de approbatione Regularium pro audiendis confessionibus sæcularium ab Episcopo facienda observari debere in omnibus Regularibus quorumcunque Ordinum etiam Mendicantium etiam sub regulari disciplina viventibus. *2. d. Urbanus VIII. in speciali constitutione, quæ incipit: Cum sicut accepimus.* Anno 1625. die 12. Septembr. idem declaravit. *3. tid. Alexander VII. 1659.* damnavit hanc propositionem: *Concilium Tridentinum non obligat Regulares ad obrinendas approbationes ab Episcopis, ut sæcularium confessiones audire possint: neque de illius Concilii autoritate Privilegia Regularium restringi possunt, cum in Gallia receptum non sit, præterquam in decisionibus fidei, neque Bulla Pii IV. pro confirmatione illius Concilii promulgata.* Ann. 1665. damnavit hanc propositionem: *Satisfacit præcepto annua confessionis, qui confiteatur Regulari Episcopo presentato, sed ab eo injustè reprobato.*

2. d. Hæc approbatio dari debet ab Episcopo jam confirmato & habente subditos, vel Vicario Generali, qui personam Episcopi sustinet, ejusque vices gerit, vel à Capitulo sede vacante, quod succedit in jurisdictionem Episcopi. cap. cum olim. 14. de Majorit. & obedientia. Nullus Episcopo inferior potest se ingerere in approbationem Sacerdotum sæ-

cæ pœnitentiæ ministrorum. S. Congregatio apud Jordan. *loc. cit.* Valet tamen approbatio confessariorum etiam pro sæcularibus tam subditis, quam confluentibus facta ab Abbate proprium & separatum Territorium ac Jurisdictionem quasi Episcopalem habente. Ita congregatio Episcoporum apud Baptistam Pittoni *tract. 1. n. 26.*

3. tid. Approbatio ab Ordinario illius Diœcesis fieri dabet, in qua instituitur confessio; ita ut Episcopus sit Ordinarius confessarii vel stabiliter, si hic in ea Diœcesi stabile habeat domicilium, vel transeunter, si tantum ad breve tempus ibidem moretur. Ita declaravit S. Congregatio apud *Jord. cit.* Approbatus ab alio Episcopo quam ab Episcopo Valentino in Diœcesi valentina non censetur approbatus. Item apud Pittoni. *n. 105.* Confessarii extraordinarii ab Episcopo approbati, sive sint Regulares sive Sæculares, nullo pacto possunt confessiones audire extra Diœcesin Episcopi approbantis, quamvis confitentes eidem Episcopo sint subjecti. Item *n. 152.* Confessarii quamvis Romæ approbati etiam Regulares non possunt audire confessiones extra territorium approbantis. Ex quo sequitur illud, quod declaravit Clemens X. in constitutione, quæ incipit: *Superna Patrisfamilias.* Regulares ab Episcopo ad confessiones sæcularium in sua Diœcesi audiendas approbati, non possunt eas in alia Diœcesi absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi ejus Episcopi sint, à quo ipsi Religiosi approbati fuerunt. Damna est ab Alexand.

mand. VII. hæc propositio : *Regulares Ordinum Mendicantium semel approbati ab uno Episcopo ad confessiones audiendas in sua Diœcesi habentur approbati in aliis, nec nova indigent Episcoporum approbatione.* Habent quidem Patres Societat. JESU Privilegium Gregorii XIII. ut refertur in *Compendio Privilegiorum Verb. confessarius. §. 2.* Vi cujus confessarii ab aliquo Ordinario semel approbati, & à Superioribus suis ad hujusmodi munus semel deputati, quodcumque sive mari sive terrâ iter faciunt, possunt quoruncumque Christi fidelium confessiones audire; attamen cum expressâ limitatione; dummodo id non faciant in oppidis vel locis, in quibus Ordinarii existunt, nisi eorum licentiâ desuper obtentâ. Et Innocentius X. in causa Episcopi populi Angelorum in Indiis & Societat. JESU declaravit, Religiosos Societat. JESU non posse in Civitate & Diœcesi Angopolitana personarum sæcularium confessiones excipere sine approbatione Episcopi Diœcesani. Et S. Congregatio in eadem causa congregata definivit, Regularem Societat. JESU in una Diœcesi ab Episcopo approbatum ad confessiones personarum sæcularium audiendas, nequaquam posse in alia Diœcesi hujusmodi confessiones audire sine Episcopi Diœcesani approbatione.

4to. Habens beneficium Curatum non solum suorum subditorum confessiones excipere potest, ubicunque illi inveniuntur, de quo quæstione sequenti, sed etiam eo ipso est approbatus, ut eidem Jurisdictio alios absolvendi committi possit, secundum has tamen limitationes.

1ma. Parochus approbatus per concursum censetur idoneus ad audiendas confessiones etiam extra suam Parochiam, sed in ea tantum civitate vel loco, ubi sita est Parochialis Ecclesia, non autem passim per Diœcesin. Congregatio Episcoporum apud Pittoni. *tract. 1. n. 36.*

2da. Parochus unius Diœcesis non potest audire confessiones in alia Diœcesi sine licentia Episcopi Diœcesani. Congregatio apud Pittoni. *n. 122.*

3ta. Parochus non est amplius approbatus, postquam beneficium Parochiale dimisit, nisi sit approbatus per examen.

5to. Qui confessarium eligendi Privilegium habent, juxta *cap. fin. de Pœnit. & Remiss.* de quo quæst. seq. non alium, quam approbatum in illa Diœcesi, in qua confitentur, eligere possunt. Prima pars constat ex propositione damnata ab Alexand. VII. *Qui beneficium curatum habent, possunt sibi eligere in Confessarium simplicem Sacerdotem non approbatum ab Ordinario.* Secunda pars constat ex declarationibus sequentibus: Episcopus extra suam Diœcesin existens non potest sibi in confessarium eligere Sacerdotem non subditum, & à proprio Ordinario non approbatum declaravit Gregor. XIII. apud Pittoni. *tract. 1. n. 30.* Episcopus extra suam Diœcesin existens confiteri nequit, etiam Regulari à loci sui Ordinario non approbato, *Congregatio Episcoporum apud Pitton. num. 104.*

6to. Ad audiendas confessiones virorum Regularium non requiritur approbatio Episcopi; quia Tridentinum

epprobationem pro excipiendis confessionibus sæcularium solum requirit, cui addit Clemens X. in constitutione, *superna Patrisfamilias*. In Monasteriis, ac etiam Collegiis, ubi juxta Regularum instituta vivitur, possunt tam Prælati Regulares, quam Confessores Regularium eorundem Monasteriorum vel Collegiorum audire confessiones eorum sæcularium, qui inibi sunt verè de familia & continui commensales: non tamen illorum, qui tantum ipsis deseruiunt.

7mo. Confessor sive Regularis sive sæcularis, quomodolibet exemptus, tam Ordinarius quàm extraordinarius ad confessiones Monialium etiam Regularibus subjectarum audiendas nullatenus deputari valent; nisi prius ab Episcopo Diœcesano idoneus judicetur, & approbationem quæ gratis concedenda, obtineant, Gregor. XV. in constitutione; *inscrutabili*. Quod magis declaravit Clemens X. in constitutione: *Superna Patrisfamilias*. Religiosus generaliter approbatus ab Episcopo ad personarum sæcularium confessiones excipiendas non censetur approbatus ad audiendas confessiones Monialium sibi subjectarum: sed eget quoad hoc speciali Episcopi approbatione. Item approbatus pro audiendis confessionibus Monialium unius Monasterii non potest audire confessiones Monialium alterius Monasterii. Item confessor extra-ordinarius semel deputatus atque approbatus ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, non potest expletâ deputatione in vim approbationis hujus-

modi illarum confessiones audire: sed toties est approbandus ab Episcopo, quoties casus contigerit. Hæc cum tanto rigore in nostris partibus non esse recepta constat ex praxi quotidiana.

8vo. Episcopus tam sæcularium quàm Regularium approbationes certis limitibus circumscribere, & ad certa loca, personas, & tempora restringere potest; constat ex propositione ab Alexand. VII. damnata: *Non possunt Episcopi limitare seu restringere approbationes, quas Regularibus concedunt ad confessiones audiendas, neque ulla ex parte revocare.*

9no. Episcopus singulos Sacerdotes simpliciter & absolutè à se approbatos ab audiendis confessionibus emergente novâ causâ ad confessiones pertinente suspendere, ac etiam singulos Confessarios à suo Vicario Generali aut ab Antecessore approbatos ad novum examen vocare potest. Clemens X. in cit. constitut. *Superna Patrisfamilias*.

10mo. Regulares, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinariis eorumque Examinatoribus reperi & probati fuerint, generaliter & indistinctè absque aliqua limitatione temporis, locorum, aut generis personarum sunt admittendi in Diœcesi propria: in cæteris verò, qui non adeo idonei inveniuntur (si petierint se admitti) arbitrio Ordinarii relinquuntur ipsos cum limitata facultate admittendi. *Clemens cit.*

11mo. Juxta decretum Innocentii XI. circa communionem quotidianam Anno 1679. editum, non est permittendum, ut venialium confessio fiat simplici Sacerdoti non approbato ab Episcopo aut

Ordi-

Ordinario. Si confessarii, etiam Regulares, aut quicumque alii secus egerint: sciant DEO ter Opt. Max. se reddituros esse rationem; neque defuturam Episcoporum & Ordinariorum justam & rigorosam animadversionem in contra facientes etiam Regulares, etiam Societatis JESU, facultate ipsis Episcopis & Ordinariis per hoc Decretum à Sede Apostolica specialiter attributâ.

Quæres quartò. Qualis requiritur in Confessario Jurisdictio?

1°. 1°. Materia & ratio iudicii illud exposcit, ut sententia in subditos tantum feratur. *Trident. Sess. 14. cap. 7.* Sacramentum autem pœnitentiæ administratur per modum iudicii. Hinc in Iudice fori pœnitentialis jurisdictio sive potestas in pœnitentem tanquam subditum requiritur; cum à non suo Iudice nullus ligari & absolvi valeat. *cap. quod autem. 4. de Pœnit. & Remiss. cap. etsi Clerici. 4. de Judiciis.*

2°. Jurisdictio fori pœnitentialis duplex est: Ordinaria & delegata. Ut colligitur ex *cap. Omnis utriusque sexus. 12. de Pœnit. & Remiss.* Ubi præcipitur, ut confessio fiat proprio Sacerdote: qualis est respectu omnium fidelium Papa, respectu Diœcesanorum Episcopus, respectu parochianorum Parochus. Si quis autem alieno Sacerdote iusta de causa voluerit sua confiteri peccata; licentiam prius postulet & obtineat à proprio Sacerdote: cum aliter ille ipsum non possit absolvere vel ligare. Alienus Sacerdos, qui de licentia proprii Sacerdotis absolvit, Jurisdictionem habet delegatam.

3°. Omnis Sacerdos ex Ecclesiæ benignitate & generali consuetudine in tribus casibus fideles Sacramentaliter absolvendi jurisdictionem habet. 1us. Si confiteantur solum venialia: 2us. Si fiat confessio mortalium quidem, sed à quibus jam semel legitimè & directè sunt absoluti: 3^{ius}. Instante articulo mortis ex infirmitate aut vi aliqua externa moraliter certò vel saltem probabiliter secutura. *Arg. cap. eos qui. 22. de Sententia excommunic. in 6.* Notanda tamen notabilis hujus limitatio.

4°. Sacerdos excommunicatus vitandus, sive denunciatus non habet in his tribus casibus jurisdictionem absolvendi. Quod in duobus primis omnes admittunt; cum per excommunicationem majorem denunciatam excommunicatus careat usu jurisdictionis actualis. *Arg. cap. ad probandum. 24. de Sentent. & re judicata. & cap. 1. de offic. Vicar. in 6.* Quoad articulum mortis imprimis ab omnibus passim admittitur, quod præsentem proprio, aut privilegiato, vel non excommunicato simplici Sacerdote, excommunicatus Sacerdos moribundum absolvere non possit; quia Ecclesia in necessitate concedens cuicumque Sacerdote jurisdictionem, subvenire vult necessitati fidelium: is autem moribundus, qui vel proprium, vel delegatum, aut non censuratum Sacerdotem præsentem habet, non est in necessitate. nec caret remedio salutis. Gravior est difficultas; si in periculo mortis non adsit alius Sacerdos, quàm excommunicatus denunciatus: an ille in hoc casu necessitatis absolvendi jurisdictionem habeat?

Fagna-

Fagnano *in cap. non est vobis. de Sponsal.* contra communem sententiam respondet Negative. Pro qua resolutione adfert responſionem S. Congregationis, quæ conſulta ab Epifcopo Valentino: utrum pœnitentes in articulo mortis conſtitutos à caſibus reſervatis abſolvere poſſit quilibet Sacerdos, etiam excommunicatus & denuntiatus?

Respondit non poſſe. Textum Tridentini *Seſſ. 14. cap. 7.* contrarium: *Piè admodum, ne aliquis pereat in Eccleſiâ DEI, cuſtoditum ſemper fuit, ut nulla ſit reſervatio in articulo mortis: atque ita omnes Sacerdotes quoslibet pœnitentes à quibuslibet peccatis & cenſuris abſolvere poſſunt.* Declarat S. Congregatio intelligendum eſſe de omnibus Sacerdotibus in unitate Eccleſiæ viventibus, & referendum ad eos Sacerdotes, de quibus eodem *cap. 7.* in prima & ſecunda parte agitur, videlicet, qui habent vel ordinariam, vel delegatam poteſtatem.

1to. Poteſtas abſolvendi vel juridi-
ctio delegata tribus potiſſimum modis confertur: 1^{mus} modus eſt Juris diſpoſitio. Ita cuius Sacerdoti, ſaltem non excommunicato vitando, ex diſpoſitione Juris poteſtas abſolvendi in tribus caſibus ſupra enumeratis committitur. Item Sacerdoti electo ab habentibus confeſſarium eligendi privilegium, per *cap. final. de Pœnit. & Remiſſ.* facultas abſolvendi eligentem tribuitur. De quo quaerit ſequenti. 2us modus eſt commiſſio hominis ſive expreſſa ſive tacita illius, qui juridiſtione ordinariam habet. Dicitur commiſſio tacita, hoc eſt: per factum aliquod, vel aliud ſig-

num de præſenti manifeſtata: quia non ſufficit commiſſio præſumpta: eo quod ſi ſuperior adeſſet, licentiam certo daret; quia abſolutio dari ab eo debet, qui de præſenti, dum abſolvit, vel ordinariam vel delegatam obtinet juridiſtione: & abſolutio abſque actuali juridiſtione nulla eſt, nec ſecurâ rati-
habitione Superioris convaleſcit, juxta regulam Jur. 18. *Non firmatur tractu temporis, quod de jure ab initio non ſubſiſtit.* De Reg. Juris. in 6. Tertius modus eſt Privilegium: quale habent Religioſi. De quo

1to. Summum Pontificem potuiſſe Religioſis dare per Privilegium poteſtatem abſolvendi fideles à peccatis, etiam invitis propriis Paſtoribus, conſtat ex propoſitionibus Joannis à Poliaco, in *Extrav. Vas electionis. 2. inter com. de hæreticis. damnatis. 1ma: Confeſſi Fratribus habentibus licentiam generalem audiendi confeſſiones, tenentur eadem peccata, qua confeſſi fuerant, iterum conſiteri proprio Sacerdoti.* 2da: *Stante edicto Generali: omnis utriusque ſexus. in Concil. Lateran. Romanus Pontifex non poteſt facere, quod Parochiani non teneantur omnia peccata ſua ſemel in anno proprio Sacerdoti conſiteri, qui eſt Parochialis curatus; imò nec DEUS poſſet hoc facere: quia implicat contradictionem.* 3^{tia}: *Papa non poteſt dare poteſtatem generalem audiendi confeſſiones; imò nec DEUS, quin confeſſus habenti licentiam, teneatur eadem conſiteri proprio Sacerdoti, qui eſt proprius curatus.*

De facto Religioſos mendicantes, & cum iis in Privilegiis communicantes habere juridiſtione delegatam à Papa per

per *Clement. dudum. de sepult. facetur gloss. in cap. 2. de pœnit. & remiss. in 6.* Et colligitur ex *Extrav. Vices illius 2. de treug. & pace.* Ubi inhibetur quidem Mendicantibus prædicare: quòd Parochiani non sint obligati, saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti: quia de jure tenetur parochianus saltem in Paschate proprio confiteri Sacerdoti: additur tamen, quòd per hoc ipsi Fratres Mendicantes non censeantur exclusi, quominus secundùm Juris communis & privilegiorum iisdem concessorum dispositionem confessiones audire & pœnitentias injungere valeant. Magis hæc constant ex Declarationibus S. Congregationis sequentibus apud Pittoni *tom. 1. num. 226.* Regulares semel simpliciter approbati possunt in Diœcesi Episcopi approbantis quovis anni tempore, etiam paschali, & quorumcunque infirmorum confessiones audire sine licentia Parochi, quem tamen monere debent de confessione, saltem per scripturam apud infirmum relinquendam. Et *n. 217.* Qui Regularibus simpliciter approbati paschali tempore confessi fuerint, constitutioni, quæ incipit: *Omnis utriusque sexus* quoad confessionem duntaxat satisfecisse censeantur. Item S. Congregatio apud Fagn. in *cap. Omnis. de pœnit. & remiss. n. 27.* Regulares intra diœcesin Episcopi approbantis possunt etiam absolvere pœnitentem alterius diœcesis, cum habeant jurisdictionem à Papa, ex *Clement. dudum. de sepult.* Ante Tridentinum unicum erat impedimentum in simplici Sacerdote, ne confessiones

R. D. Schnorrenberg insir. J. Can.

extra necessitatem excipere posset; quia nemo alieno Sacerdoti sine proprii Sacerdotis licentia confiteri poterat, patet ex *cap. Omnis. 12. de pœnit. & remiss.* Hoc impedimentum sublatum erat in Regularibus per privilegium Apostolicum; Tridentinum superaddit alterum impedimentum: ut nullus jurisdictionis delegatæ capax sit, sive ut nullus de licentia proprii Sacerdotis, qualis est per totam Ecclesiam Papa, per diœcesin Episcopus, per Parochiam Parochus, confessiones audire valeat; nisi à proprio Episcopo loci illius, in quo confessio audienda, approbatus sit. Et quantum ad hoc impedimentum Tridentinum privilegii Regularium derogasse fatendum est.

7imò. Parochi alienorum Parochianorum confessiones excipere non possunt, etiam in propria parochia; nisi vel sint peregrini & itinerantes, vel expressam aut tacitam à proprio Parocho licentiam habentes. Ratio est: quamvis enim in Parocho eo ipso, quod parochiale beneficium obtineat, impedimento Tridentini, ne confessio non approbata fiat, sublatum sit; impedimentum tamen juris communis nondum sublatum est; cum nec à Parocho jurisdictio ordinaria in alienum parochianum, nec delegata per proprii Sacerdotis licentiam habeatur.

8vò. Multò minus Presbyter sæcularis in illa diœcesi, in qua est approbatus, confluentium ex aliena diœcesi confessiones excipere potest; cum enim jurisdictio, quam talis Presbyter habere censetur, ab Episcopo, qui eum

T t

ap-

approbavit, sit delegata, non extenditur ad eos, qui Episcopo deleganti non subsunt: ac propterea nulla est absolutionis sententia, quam is Sacerdos profert in eum, in quem nec ordinariam nec delegatam jurisdictionem habere dignoscitur. Fagn. in *cap. fin. de pœnitent. & remiss.* ex declaratione S. Congregationis. Parochus potest suos parochianos, ad quos respectivè jurisdictionem habet, in quocunque loco, quacunquè diœcesi totius orbis absolvere. Ratio est: quia actus absolutionis sacramentalis jurisdictionis voluntariæ actus est: Jurisdictio autem voluntaria circa proprium subditum in territorio alieno juxta universalem regulam glossæ in *cap. novit. 7. de officio legati.* exerceri potest.

9nd. Sacerdos sive regularis sive sæcularis, si non sit proprius Parochus, extra diœcesin, in qua approbatus est, confessiones etiam subditorum Episcopi approbantis audire nequit. Ratio est: quia jurisdictio delegata, quam Regularis à summo Pontifice, Sacerdos sæcularis ab Episcopo approbante habet, finibus diœcesis, in qua approbatus est, circumscribitur. Ut sapius declaravit S. Congregatio apud Fagn. in *cit. cap. fin. de pœnitent. & remiss.*

Quætes septimò. Qualiter per privilegium eligendi sibi confessarium habeatur Jurisdictio?

1°. primò. Tale privilegium conceditur in *cap. ne pro dilatione. fin. de pœnit. & remiss.* Ne pro dilatione pœnitentiæ periculum immineat animarum, permittimus Episcopis & aliis Superiori-

bus, necnon minoribus seu inferioribus Prælati exemptis, ut etiam præter sui Superioris licentiam providum & discretum sibi possint eligere confessorem.

2^{dd}. Per illa verba: *Et aliis Superioribus*: intelligi quoque Parochos probat Fagnan. in *cit. cap. fin. Primò*: quia beneficium Principis est latè interpretandum, *cap. olim de v. s. 2^{dd}*. quia Parochi sunt Superiores; cùm in *cap. Tuos. 4. de Cleric. agrot.* dicantur fungi prælationis officio: & *S. Thom. 2. 2. q. 188. a. 4.* vocat eos Prælatos inferiores: & *3. p. q. 6. a. 2. ad 2.* Ecclesiarum minores Principes. 3^{id}. Ratio, quare Episcopis aliisque Superioribus facultas detur eligendi confessarium, est: quia illis frequens celebratio, & quotidiana administratio Sacramentorum incumbit: ideoque in magno versarentur salutis periculo; nisi facultatem eligendi confessarium haberent. Quæ ratio pariformiter in Parochis tenere videtur.

3^{id}. Qui confessarium eligendi potestate gaudent, non alium, quàm ab Episcopo approbatum eligere possunt. Ratio est: quia de facto duo impediunt, quominus simplex Sacerdos confessiones excipere valeat. 1. quidem defectus jurisdictionis in pœnitentem, qui ex parte hujus per privilegium eligendi confessarium suppletur: deinde defectus approbationis, ob quem Sacerdos per privilegium, quo pœnitens gaudet, suscipiendi jurisdictionem incapax est.

4^{id}. Episcopus Sacerdotem sibi subditum, quamvis aliàs à se non approbatum eligere potest: quia hoc ipso, quòd

quod talem eligat, approbare censetur. Taliter autem electus Sacerdos Episcopi subditus eandem, quam Episcopus in subditos suos habet, in ipsum Episcopum habet potestatem: ideoque ipsum ubique terrarum absolvere potest, Fagn. in *cit. cap. fin. de pœnit. & remiss. n. 15.*

5to. Episcopus Sacerdotem extraneum alterius diœcesis in aliena diœcesi, sed non nisi approbatum ab Ordinario illius diœcesis, vel habentem in illa beneficium parochiale eligere potest.

6to. Confessarius extraneus in diœcesi aliena approbatus taliter ab Episcopo v. g. itinerante electus, per ipsam electionem quasi ordinariam à lege accipit jurisdictionem. Unde & Episcopi eligentis proprius & ordinarius Sacerdos esse censetur: ac proinde adinstar Parochi confessiones Episcopi tanquam suæ ordinariæ jurisdictioni subjecti in quacunque diœcesi habet audiendi facultatem. Fagn. *loc. cit. n. 30.*

7^{imo}. Regularis tempore Jubilæi potest quidem eligere confessorem extraneum à suo Prælato non approbatum; attamen confessarius iste ab Ordinario illius loci, in quo confessionem excipit, approbatus esse debet, ut declaravit S. Congregatio apud *cit. Fagn. n. 19.*

8vo. Si Episcopus subdito suo potestatem eligendi sibi idoneum confessarium concesserit, electus ab illo in casibus Episcopo specialiter reservatis nullam penitus habet absolvendi potestatem, *cap. si Episcopus. 2. de pœnit. & remiss. in 6.* Cùm in generali concessione illa non veniant, quæ non esset verisimiliter quis in specie concessurus.

9no. Nullâ potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui Superioris licentiam confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere vel ligare; est expressus textus in *cit. cap. 2. de pœnit. & remiss.*

Quæres 8vo. Qualiter jurisdictio confessariorum per reservationem casuum restringatur?

3°. 1mo. Trident. *sess. 14. cap. 7.* docet: Magnopere ad Christiani populi disciplinam pertinere sanctissimis Patribus nostris visum est, ut atrociora quædam & graviora crimina non à quibusvis, sed à summis duntaxat Sacerdotibus absolverentur. Unde meritò Pontifices maximi, pro suprema potestate sibi in Ecclesia universali tradita, causas aliquas criminum graviores suo potuerunt peculiari iudicio reservare. Neque dubitandum est, quando omnia, quæ à Deo sunt, ordinata sunt, quin hoc idem Episcopis omnibus in sua cuique diœcesi in ædificationem tamen, non in destructionem liceat. Ulterioriores reservationum rationes dant Theologi sequentes: 1. Ut peccatorum reservatorum gravitas magis innotescat, dum quilibet ab illis absolvere nequit. 2. Ut peccatis reservatis proportionata imponatur satisfactio. 3. Ut homines magis ab illis deterreantur tam ob cognitam eorum gravitatem, quàm ad vitandam Ecclesiasticam disciplinam.

3°. 2do. Generales ad alicujus peccati reservationem conditiones requisitæ sunt: 1. debet esse peccatum mortale: quia licet Ecclesia venialia absolutè re-

servare possit; cùm jurisdictionem ad absolvendum à venialibus sicut dare, ita & auferre & limitare valeat; de facto tamen non nisi graviora & atrociora crimina, juxta textum *Tridentini* reservantur. 2. Debet esse opus externum: in præsentem enim nulla merè interna peccata reservantur; sed Ecclesia per reservationem peccata perceptibilia solum punire intendit: ita ut si quis faceret opus externum ad peccatum mortale secundum se non sufficiens, casum reservatum non incurreret. Pro exemplo sit casus reservatus furtum in Ecclesia: Titius, qui furatus est rem levem ex Ecclesia; quamvis auferendi pretiosiora, si occasio tulisset, animum habuerit; peccavit peccato gravi sacrilegii, non tamen casum reservatum incurrit. 3^{ia}. Debet esse peccatum consummatum. Quia, cùm reservatio sit odiosa, juxta proprietatem verborum ad actum perfectum restringenda est; nisi verba reservantis etiam operis attentationem exprimant. 4. Debet esse peccatum certum. Ideo peccata dubia, ut, quando dubitatur, an peccatum sit commissum, vel quamvis sciatur commissum, si dubitetur, an semel legitimè sit clavibus subjectum, de facto sub simplici & ordinaria reservatione non comprehenditur. 5. Demum tot sunt casus reservati summo Pontifici, quot illi censuræ reservantur: quia de facto Papa sibi peccata propter censuras annexas reservat: ideo si Papa per privilegium absolvendi à censuris sibi reservatis facultatem alicui concedat, etiam absolvendi à casibus sibi reservatis fa-

cultatem concedere censetur; & quancumque propter ignorantiam censuræ annexæ, vel ex alia causa, non incurritur excommunicatio Pontifici reservata, peccatum, cui excommunicatio annexa est, voluntariè committens casum reservatum non incurrit. Exemplum est: In Germania, ubi Hæretici mixti Catholicis: Aliquis non sciens sub excommunicatione prohibitum legere libros hæreticos; quamvis id sæpius illicitum esse audierit, si legat librum hæreticum, peccat quidem; quia tamen propter contumaciam & inobedientiam contra Ecclesiam excommunicationem non incurrit, non habet casum summo Pontifici reservatum.

3^{id}. Per Bullam Cœnæ quotannis in Cœna Domini Romæ promulgari solitam excommunicantur excommunicatione majori summo Pontifici reservatâ, & consequenter casum reservatum incurrunt sequentes: 1. Hæretici cujuscunque sectæ, eorundem factores, libros hæreticos legentes, tenentes, imprimentes, & Schismatici. 2. Appellantes à Summo Pontifice ad futurum Concilium, eorundem fautores. 3. Piratæ ac eorum fautores & receptores. 4. Naufragorum Christianorum cujuscunque generis bona etiam in littoribus inventa surripientes. 5. Imponentes nova pedagia & gabellas, vel eas augentes. 6. Falsarii Literarum Apostolicarum. 7. Deferentes arma & alia usui bellico idonea ad Turcas vel alios Christiani nominis inimicos, & proditores, qui ad Reipublicæ Christianæ statum pertinentia iisdem in dam-

damnum Christianorum nuntiant. 8. Impedientes eos, qui victualia & alia necessaria Romam convehunt. 9. Qui ad Sedem Apostolicam venientes vel ab ea recedentes suâ vel aliorum operâ lædunt, & sine jurisdictione in Curia commorantes vexant. 10. Lædentes Romipetas, sive peregrinos ad Urbem devotionis causâ accedentes, vel ad hoc consilium, auxilium, & favorem dantes. 11. Offendentes S. R. E. Cardinales aliove Prælatos. 12. Appellantes à gravamine vel futura executione literarum Apostolicarum ad Laicam potestatem. 13. Executionem literarum Apostolicarum impediens, aut prohibens eos, qui ad gratiam impetrandam Curiam Romanam accedunt. 14. Judices sæculares, qui Ecclesiasticas personas ad sua tribunalia trahunt, vel Ecclesiasticam libertatem tollunt, vel in aliquo lædunt, aut perturbant. 15. Impedientes Prælatos Ecclesiasticos ne suâ Jurisdictione utantur. Item qui judicia Ecclesiastica eludentes ad Curias sæculares recurrunt. 16. Qui jurisdictiones, fructus, redditus, & proventus ad Ecclesias vel personas ecclesiasticas ratione Ecclesiarum pertinentes usurpant, vel sequestrant. 17. Imponentes decimas & alia onera personis Ecclesiasticis, Ecclesiis, aut eorum fructibus. 18. Judices sæculares, qui se interponunt in causis capitalibus seu criminalibus contra personas Ecclesiasticas. 19. Demum occupantes bona aut terras Ecclesiæ Romanæ, vel illius jurisdictionem usurpantes.

4to. Præter casus in Bulla Cœnæ recensitos multi casus Summo Pontifici

reservati sunt, quorum alii in corpore Juris, alii in Extrav. Juri insertis, alii in constitutionibus Apostolicis nondum in jus communè relatis continentur. Specialiter per declarationem S. Congregationis assentiente Clement. VIII. Anno 1602. 26. 9bris ablatâ potestate absolvendi in Italia omnibus Regularibus reservati sunt præter casus Bullæ Cœnæ sequentes: 1. Violatio immunitatis Ecclesiasticæ in terminis constitutionis Gregorii XIV. quæ incipit: *Cum aliis nonnulli*. 2. Violatio clausuræ Monialium ad finem malum. 3. Provocatio & pugna in duello contra prohibitionem *Tridentin.* & constitutionem Greg. XIII. 4. Injectio violenta manuum in Clericum. *Can. si quis suadente. caus. 12. q. 4.* 5. Simonia realis scienter contracta, aut etiam confidentialis in beneficiis.

5to. Casus Episcopis reservati alii sunt de jure, alii de consuetudine. *Extrav. inter cunctas, de Privileg.* Aliquos autem de facto sibi reservant, qui hodie casus Episcopales vel casus Episcopo reservati vocantur. De quibus S. Congregatio sub Clemente VIII. supra relata. Ne locorum Ordinarii, ad quos casuum reservatio spectat, ea in re modum excedant: Sacra Congregatio imprimis illos admonendos censet, ne passim, sed cum id videatur bono communi expedire, atrociorum tantum & graviorum criminum absolutionem sibi reservent, quorum reservatio ad Christianam disciplinam retinendam conferat, in ædificationem, non autem in destructionem cedat: ne alioquin Sacramenti

Pœnitentiæ Ministrorum coarctatâ potestate sanctæ Matris Ecclesiæ piæ mentis contrarius effectus subsequatur. Deinde prohibet, ne sibi superflue reservent casus in Bulla die Cœnæ Domini legi solita contentos, neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reservatos. Juxta agendam Coloniensem Archi-Episcopo Colonienſi reservati sunt casus sequentes: 1. Homicidium. 2. Sacrilegium. 3. Incendium Ecclesiæ deliberatâ voluntate procuratum. 4. Sodomia. 5. Adulterium manifestum. 6. Raptus Virgini. 7. Incestus cum consanguinea in 1mo vel secundo Gradu, vel Sanctimoniali. 8. Injunctio violenta manuum in parentes cum læsione. 9. Sortilegia & veneficia, & ligaturæ, & omne maleficium, quo impeditur actus matrimonialis in conjugibus. 10. Perjurium manifestum. 11. Apostasia à fide. 12. Blasphemia magnæ seriò prolata. In quibus casibus hæc moderatio observanda, ut si occulti sint, quilibet Sacerdos legitime approbatus & institutus in foro conscientie absolvere possit.

6to. Ex constitutione Clement. VIII. de casibus reservatis Superiores Regularium sibi reservare possunt casus sequentes: 1. Veneficia, Sortilegia, incantationes. 2. Apostasia à Religione sive dimisso sive retento habitu, quando eò pervenitur, ut extra septa Monasterii vel Conventûs fiat egressio. 3. Proprietas contra votum paupertatis, quæ sit peccatum mortale. 4. Juramentum falsum in judicio regulari sive legitimo. 5. Procuratio, auxilium, sive consilium ad faciendum abortum factûs ani-

mati, effectu etiam non sæcuto. 6. Falsificatio manûs aut Sigilli Officialium Monasterii aut Conventûs. 7. Furtum de rebus Monasterii seu Conventûs in ea quantitate, quæ sit peccatum mortale. 8. Lapsus carnis voluntarius opere consummatus, quo nomine non sola copula, sed voluntariæ etiam & solitariæ pollutiones juxta communem sententiam intelliguntur. 9. Occisio seu vulneratio, aut gravis cujuscunque personæ percussio. 10. Malitiosum impedimentum seu retardatio aut apertio literarum à Superiori ad inferiores, vel ab inferiori ad Superiores. Si quid aliud pro religionis conservatione aut conscientie puritate superioribus reservandum videbitur, id non nisi ex declaratione & consensu Capituli Generalis pro toto Ordine, aut Provincialis pro Provincia fieri permittitur. Possunt tamen Prælati Confessariis injungere, ut pro quibusdam peccatis etiam non reservatis certas pœnitentias imponant.

7imo. Generalis circa absolutionem à reservatis regula est: quod ordinariam absolvendi potestatem habeat reservans, ejus Superior & Successor: delegatam autem quilibet ex commissione & delegatione judicis reservantis.

8vo. Circa casus Pontifici reservatos absolvendi ab eis potestatem Episcopi obtinent in circumstantiis sequentibus: 1. Si peccatum occultum, per *Trident. Sess. 24. cap. 6.* ibi: Licet Episcopis in irregularitatibus omnibus & suspensionibus ex delicto occulto provenientes, exceptâ eâ, quæ oritur ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad
forum

forum contentiosum dispensare : & in quibuscunque casibus occultis , etiam Sedi Apostolicæ reservatis , delinquentes quoscunque sibi subditos in Diœcesi sua per se ipsos , aut Vicarium ad id specialiter deputandum in foro conscientiæ gratis absolvere , impositâ pœnitentiâ salutari. Idem & in hæresis crimine , in eodem foro conscientiæ , eis tantum , non eorum Vicariis , sit permiffum. Hoc Decretum Tridentini ad casus in Bulla Cœnæ contentos non extenditur , nec ab illis vigore hujus Decreti Episcopus absolvere potest. Declaratum est à Gregorio XIV. & Clemente VIII. Item S. Congregatio apud Piacesium *in praxi Episcop. Par. 2. cap. 1. n. 4.* interrogata : An Episcopus hodie ex *cap. 6. Sess. 24.* Lapsos in hæresin , non obstante Bulla Cœnæ Domini absolvere possit ? censuit illam Bullam derogare Decreto *capitis 6. Sess. 24. 2.* Si quis legitimo impedimento detentus ad Sedem Apostolicam vel ejus Legatum accedere non possit. *cap. de cætero. cap. quamvis. cap. quod de his. cap. ea noscitur. de Sentent. excomm.* Causæ legitimè impediens numerantur : paupertas , valerudo imbecillis , perpetua infirmitas , conditio sexûs muliebris , status servilis , impuberis , Relligiosi. *cap. mulieres. 6. cap. cum illorum. 32. de Sentent. excomm. 3.* Demum à percussione levi Clerici absolvere potest Episcopus : *cap. pervenit. 17. de Sentent. excomm.* Quæ levitas ex qualitate personæ percussæ , percutientis , modo & loco percussionis , sive ex circumstantiis facti ponderanda est. Habens ab Episcopo generalem à casibus

reservatis absolvendi licentiam ab his casibus absolvere nequit : quia , nisi aliter exprimat , censetur tantum concessa potestas circa peccata ab Episcopo per potestatem ordinariam reservata.

9nd. Ex pluribus Privilegiis , & signanter ex Privilegio Pauli III. ut refertur in compendio Privilegiorum Societ. JESU. *Verb. absolutio.* Possunt P. P. Societat. JESU & regulares cum illis in Privilegiis communicantes ab Ordinariis approbati , & à Superioribus Deputati absolvere à quibuscunque peccatis etiam Sedi Apostolicæ reservatis , & à quibuscunque censuris & pœnis Ecclesiasticis ex his resultantibus. Hæc & similia Privilegia Regularium limitata sunt per sequentia : Imprimis S. Congregatio , approbante Summo Pontifice , Anno 1628. declaravit : Regulares cujuscunque Ordinis & instituti , nec intra nec extra Italiam , in vim Privilegiorum vel confirmationum , quas hæctenus obtinuerunt , vel deinceps forte obtinebunt , posse quenquam absolvere à casibus in Bulla Cœnæ aut Ordinatio loci reservatis : ab aliis verò casibus & censuris Sedi Apostolicæ reservatis , si quidem Regulares habeant à Sede Apostolica absolvendi facultatem , illam extra Italiam minimè esse sublatam.

Deinde Clemens X. in constitutione , quæ incipit : *Magna Patrisfamilias.* Declaravit ex facultatibus per mare magnum aliave Privilegia Regularibus cujuscunque Ordinis , instituti , aut Societatis etiam JESU concessis , factam iis non esse potestatem absolvendi in casibus ab Episcopo reservatis ; & per confirma-

firmationes dictorum privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post Tridentinum obtinuerunt, nequaquam revixisse Privilegia prius ab eodem Concilio, aut deinde Apostolicis etiam decretis sublata atque extincta, si quæ habebant, absolvendi à casibus Episcopo reservatis. Et habentes facultatem absolvendi ab omnibus casibus Sedi Apostolicæ reservatis, non ideo à casibus Episcopo reservatis posse absolvere: posse autem Regularem confessorem in ea Diœcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia Diœcesi à peccatis in ipsa reservatis, non autem in illa, in qua idem confessor approbatus est, absolvere; nisi eosdem pœnitentes in fraudem reservationis noverit ad alienam Diœcesin pro absolutione obtinenda exiisse.

10mo. Quando confessarius habet pœnitentem cum casu manifestè reservato, à quo eundem nec Jure ordinario nec delegato absolvere potest, cum vel ad superiorem remittere, vel ipse à superiore absolvendi facultatem petere debet. Constat ex illo *Trident. Sess. 14. cap. 7.* Cum Sacerdotes nihil possint in casibus reservatis, id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad superiores & legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant. Et ratio est: quia ad integritatem confessionis pertinet, ut de omnibus mortalibus fiat coram legitimo Judice accusatio: qualis ille tantum est, qui de integra causa cognoscendi habet potestatem, ut absolutio ab eodem legitime obtineri possit.

11mo. Si aliqua necessitas urgeat, ut si Sacerdos sacrificare, aut Laicus communicare debeat, & non sit facilis ad superiorem accessus, confessarius non habens potestatem in reservata pœnitentem absolvere potest: ita ut absolutio directè cadat in non reservata, indirectè verò in reservata, imposito simul pœnitenti onere superiori se presentandi, ut à reservatis quoque directè absolvatur; nisi ipse confessarius absolvendi licentiam, personam pœnitentis non nominatam, à superiore impetrare malit.

12mo. Si Episcopus facultatem absolvendi à reservatis concedat; ex hoc facultatem absolvendi à censuris, aut dispensandi in votis, vel irregularitate dare non censetur. *cap. si Episcopus. de Pœnit. & Remiss. in 6.* Et quamvis dicat: Committimus tibi vices nostras: potestatem absolvendi in casibus specialiter reservatis tribuere non dicitur, *per cap. in Generali. de reg. Juris, in 6.* Aliud est in Papa: qui eo ipso quo dat potestatem absolvendi à reservatis, etiam facultatem absolvendi à censura, cum censura casui Papali semper annexa sit, concedere dicendus est.

13to. In probabili mortis articulo omnis Sacerdos etiam non approbatus, nec expositus in absentia Sacerdotis ordinariam vel delegatam jurisdictionem habentis à quibuscunque reservatis Papæ vel Episcopo, & non tantum à peccatis; sed etiam censuris, quæ Sacramentorum susceptioni & Ecclesiasticæ sepulturæ obstant, ut excommunicatio, interdictum locale &c. absolvendi habet potestatem. In articulo mortis abso-

absolutus cessante periculo non est obligatus, ut se Superiori, cui jure Ordinario absolutio à talibus peccatis reservata est, coram sistat: quia juxta declarationem Trident. in morte nulla est reservatio. Si tamen peccato annexa censura superiori reservata; tunc absolutus, cessante mortis periculo, superiori, ad quem de Jure Ordinario pertinet absolutio, se sistat, necesse est: non quidem, ut iterum absolvatur: sed ut mandato ejus, cui contumaciter restitit, humiliter obtemperet.

14to. Quicumque Confessarius sive Regularis sive secularis præsumit absolvere absque legitima facultate ab aliquo casu in Bulla Cœnæ Domini contento, ipso facto excommunicationem Bullæ Cœnæ incurrit.

Quæres nono. Quas qualitates confessarius habere debet?

R. In confessario requiritur 1. *Scientia*. Caveat spiritualis Judex, ut non careat munere scientiæ: oportet enim, ut sciat cognoscere, quidquid debet judicare. Judiciaria enim potestas hoc expostulat, ut, quod debet judicare, discernat, *Can. qui vult. 1. de Pœnit. dist. 6.* Quare qui confiteri vult peccata, ut inveniat gratiam, quærat Sacerdotem scientem ligare & solvere: ne, cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo, qui eum misericorditer monet, & petit, ne ambo in foveam cadant, quam stultus evitare noluit. *Can. quem pœnit. 88. de Pœnit. dist. 1.* 2. *Probitas*. Sacerdos, cui offertur peccator, ante quem statuitur omnis languor, in nullo eorum sit judicandus, quæ in alio judica-

R. D. Schnorrenberg Inscr. J. Can.

re est promptus. Judicans enim alium, qui est judicandus, condemnat se ipsum. *cit. Can. qui vult. 3. Prudentia*. Sic confessarius diligens Inquisitor, & subtilis investigator, sapienter & quasi astute interroget à peccatore, quod forsitan ignorat, vel verecundiâ velit occultare. *cit. Can. qui vult. 4. Demum benignitas, & discretio*. Adsit benevolus, paratus erigere, & secum onus portare: Habeat dulcedinem in affectione, pietatem in alterius crimine, discretionem in varietate: adjuvet confitentem orando, eleëmofynas dando, & cætera bona pro eo faciendo: semper eum juvet leniendo, consolando, spem promittendo, & cum opus fuerit, etiam increpando. *cit. Can. qui vult.*

Quæres decimo. Quanta obligatio Confessarii ad Sigillum?

R. Obligatur confessarius ex jure naturali & divino peccata in confessione audita reticere. Sic enim loquitur *Can. Sacerdos. 2. de Pœnit. dist. 6.* Sacerdos ante omnia caveat, ne de his, qui ei confitentur, peccata alicui recitet: non propinquis, non extraneis, neque, quod absit, pro aliquo scandalo. *Cap. omnis utriusque. 12. de Pœnit. & Remiss.* Caveat omnino, ne verbo aut signo, aut aliquo modo aliquatenus prodatur peccatorem: sed si prudentiori consilio indiguerit, illud absque ulla expressione cautè requirat. Nunquam igitur est revelanda confessio, nisi de consensu pœnitentis. *Gloss. in cit. Can. Sacerdos.* Quia illud, quod scit Sacerdos ex confessione, non ut Judex vel ut homo scit, sed ut DEUS. *Cap. si Sacerdos. 2. de offic. Ordinar.*

Uu dinar.

dinar. Et qui peccatum in pœnitentiali iudicio sibi detectum præsumperit revelare; non solum à Sacerdotali officio est deponendus, verum etiam ad agenda perpetuam pœnitentiam in arctum monasterium est detrudendus. *cit. cap. omnis utriusque.*

Quæres undecimò. An liceat Sacerdoti uti scientiâ confessionis.

R. Nullo modo in præiudicium pœnitentis. Anno 1682. 18. 9bris prohibita est hæc propositio: *Scientiâ ex confessione acquisitâ, modò fiat sine directâ vel indirectâ revelatione & gravamine pœnitentis, uti licet, si aliud multò gravius ex non usu sequatur, in cuius comparatione prius meritò contemnatur.* Additâ deinde explicatione sive limitatione: quod intelligenda sit de usu scientiæ ex confessione acquisitæ cum gravamine pœnitentis, seclusâ quacunque revelatione, atque in casu quo multò gravius gravamen ejusdem pœnitentis ex non usu sequeretur. Et Clemens VIII. Anno 1593. 26. Maji, in Decreto de *Reservatione casuum* pro Regularibus, in fine præcipit, ut tam Superiores pro tempore existentes, quam confessarii qui postmodum ad superioritatis gradum promoti fuerint, caveant diligentissimè, ne eâ notitiâ, quam de aliorum peccatis in confessione habuerint, ad exteriorem gubernationem utantur. Ratio est: quia pœnitentes si scirent, ex notitia peccati in confessione detecti aliquid sibi negari aut fieri circa se ullo modo posse, ab usu Sacramenti pœnitentiæ abstraherentur. Finaliter nota Doctrinam Fagnani in *cap. Officii. 9. de Pœnit. & Remiss.* Ubi quæ-

rit: an liceat contra sigillum revelare peccatum; quod in confessione auditum, sine directâ vel indirectâ manifestatione peccatoris? & respondet imprimis id licitum consilii capiendi causâ, ut patet *ex cnp. Omnis utriusque*, ibi: Si prudentiori consilio indigerit, illud absque ulla expressione personæ cautè requirat. Deinde extra hunc casum capiendi consilii dicit ex Jure Ecclesiastico prohibitum, peccata in confessione audita aliis manifestare vel de iis loqui propter periculum, quod sæpius subest. Unde malè faciunt, & ad minus contra Regulas prudentiæ peccant, qui in conferentiis & colloquiis sibi talem aut similem casum in confessione propositum esse dicunt vel fatentur.

Quæres duodecimò. Ad quem Judicem pertineat cognoscere de violatione Sigilli?

R. 1mò. Si reus Sacerdos non exemptus, Judex est Ordinarius. Colligitur *ex cap. significasti. 5. de adulter.* Ubi Alexand. III. Episcopo injungit, ut Sacerdoti infamato, ne contra Apostolum infirmorum corda malâ ipsius famâ percutiantur, & ne vituperetur ministerium nostrum, neque securiores Presbyteri existentes in peccatum licentius prolabantur, canonicam purgationem imponat.

2dò. Sacerdos exemptus sive Regularis sive sæcularis, cui cura animarum non est commissa, nec ab Ordinario approbatus, si Sacramentorum administrationi se se ingessit, aut aliàs in Sacramentis administrandis erravit, ut fieret, si sigillum frangeret, jurisdictioni &

COR-

correctioni Episcopi non subjicitur; sed à suo superiore vi juris communis & Tridentini, ut probat Fagnan, in cap. cum capella. de Privil. corrigendus est. Attamen per constitutionem Gregorianam *inscrutabili*. tam Regulares quam sæculares quomodolibet exempti, sive animarum curam personarum sæcularium Monasteriis seu domibus regularibus, aut quibusvis aliis Ecclesiis vel beneficiis, sive regularibus, sive sæcularibus incumbentem exerceant, sive aliàs ecclesiastica Sacramenta, aut unum ex illis ministrent, præviâ Episcopi licentiâ & approbatione, sive quoquo modo in dictæ curæ exercitio, aut in eorundem Sacramentorum, vel alicujus ex illis administratione de facto absque ulla auctoritate se ingerant, in his, quæ ejusmodi curam seu administrationem concernunt, omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni Diœcesani Episcopi

tanquam Sedis Apostolicæ Delegati plenè in omnibus subjiciuntur.

Clemens X. addidit in constitutione: *Superna*. Si Regulares cum scandalo aut aliàs inhonestè vivant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur à confessionibus suspendendi: in quo ipse Episcopi conscientiam oneratam esse voluit; cum præcipua Ministri Sacramenti pœnitentiæ qualitas sit vitæ integritas ac morum honestas: utique eam causam ad confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obstare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbandos suspendere aut repellere à confessionibus audiendis: attamen confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus Regularibus confessoribus adimi ab Episcopo, inconsultâ Sede Apostolicâ, nullatenus posse.

